Ladislav Vavřík

FOTOGRAF BOHUSLAV RŮŽIČKA

SLEZSKÁ UNIVERZITA
Filozoficko-přírodovědecká fakulta
INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

Ladislav Vavřík

FOTOGRAF BOHUSLAV RŮŽIČKA

bakalářská diplomová práce

Obor: tvůrčí fotografie
Vedoucí práce: odb. as. Vojtěch Bartek
Oponent: PaeDr. Miloslav Stibor

Opava, červen 2000

P R O H L A Š U J I,

že práci jsem vypracoval samostatně
a
použil pouze citovanou literaturu.

Ladislav Vavřík

Autor práce děkuje za neocenitelnou pomoc, umělecký a lidsky citlivý přístup, kterým konsultant této práce pan odb.as. Vojtěch Bartek usměrňoval moji činnost na této práci.

Děkuji za výjimečnou laskavost,ochotu i pochopení, lidský přístup a pomoc při shromažďování materiálů k této práci, fotografií, osobních vzpomínek a rady těmto dobrým lidem:

- Nadě Růžičkové
- Janu Bartošovi
- Viktoru Kolářovi
- Jaroslavu Krejčímu
- Fedoru Gabčanovi
- Miloši Poláškovi
- Haně Holáňové
- Inge Vysloužilové
- Oldřichu Pelikánovi
- Petru Pelikánovi
- Jaroslavu Hanzlíčkovi
- Danušce a Františku Řezníčkovým
- doc. PhDr. Petru Holému
- prof. Eduardu Ovčáčkovi

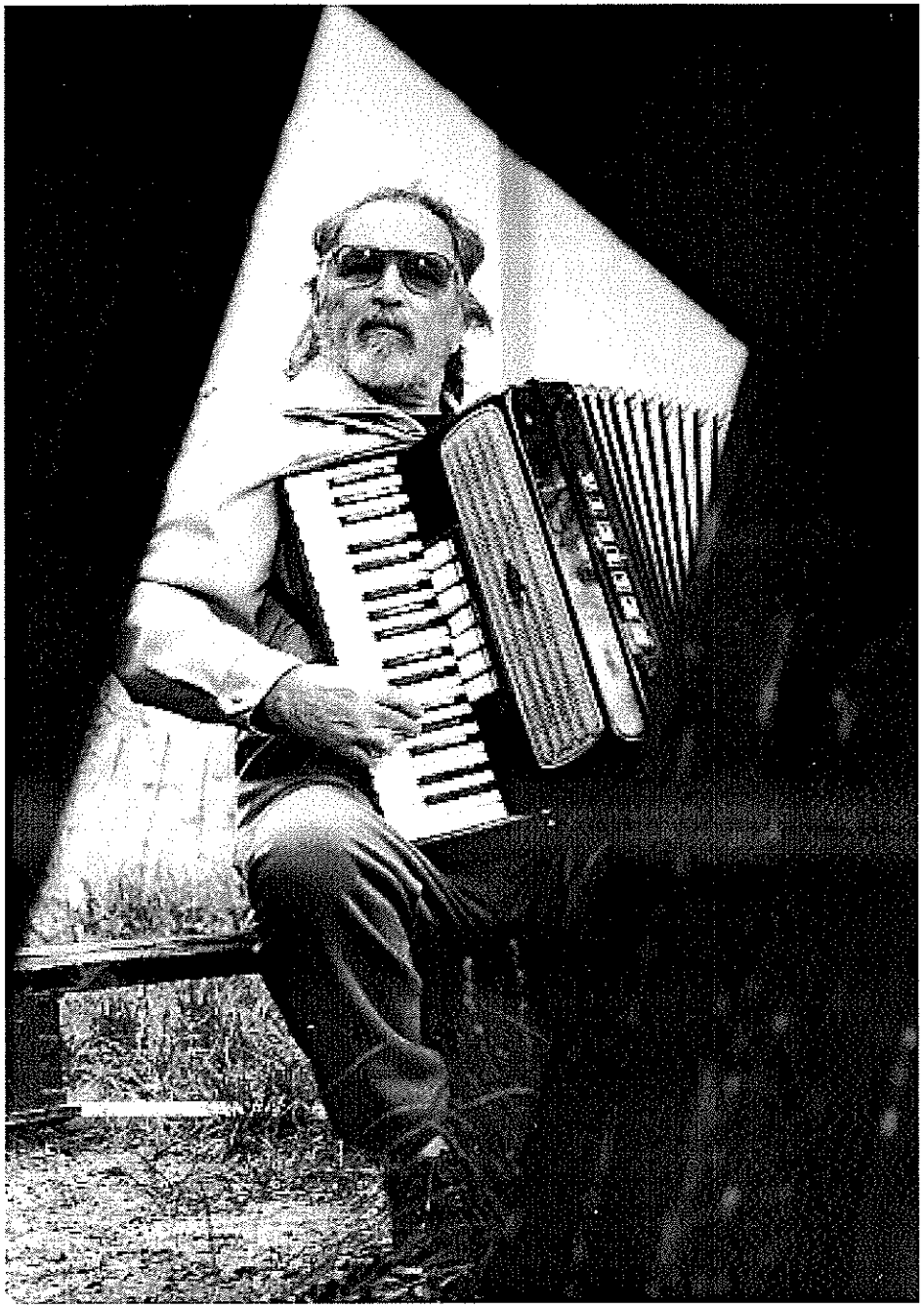
Zároveň děkuji té spoustě dobrých lidí, se kterými jsem se setkal při přípravě této práce a měl možnost byť krátce, pohovořit o Bohouškovi Růžičkovi "strayých časech" i fotografii ..."

Obsah:

Jak jsem se setkal s Bohuslavem Růžičkou
Životopis
Zamyšlení Bohuslava Růžičky
Fotografický vývoj:
    Report - Únik od reality,
    FAREBR - FAntastický REalismus Bohuslava Růžičky

Řekli o Bohuslavu Růžičkovi:
    Viktor Kolář
    Naďa Růžičková
    Jaroslav Krejčí
    Miloš Polášek
    Hana Holáňová
    Petr Pelikán
    Radek Pelikán

Závěr
Příloha - fotografie

Bohuslav Růžička
foto Jan Bartoš

Jak jsem se setkal s Bohuslavem Růžičkou

Leccos jsem věděl o Bohouškovi, z vyprávění, ale osobně jsem ho neznal. ..

Byl podzim roku 1991 a náš ostravský fotoklub chystal v Domě kultury Vítkovic v Ostravě již 12. setkání fotografů, jejímž hostem měl být nestor ostravské fotografie Bohuslav Růžička. Zároveň jsme v krámku firmy FOTO a REKLAMA v Ostravě - Mariánských Horách, kde jsem v té době vypomáhal, připravovali jeho výstavu fotografií.

U pultu stáli zrovna nějací zákazníci, když se rozlétly dveře a v nich stál starší muž, vousatý, s brejlemi, trochu menší postavy s o to větším batohem na zádech a s obrovskými dvěma kufry v rukou a mohutně zařval „POMOOÓC sundejte mi to!"

Samozřejmě, že to byl Bohoušek, a v oněch kufrech a batohu měl velké množství na sklech lepených fotografií a krabice s fotografiemi, které vážily desítky kilogramů.

Tak začala naše příprava výstavy ...

Bohoušek byl opravdu jako zásah blesku a od této doby jsme byli jako staří kamarádi.

BOHOUŠEK

Bohuslav Růžička

narozen 27. ledna 1923 Opava
zemřel 30. července 1993 Luhačovice

Narodil se jako poslední ze čtyř bratrů v rodině krejčího.

I když byl maminčiným "mazlíčkem", často z domova utíkal před přísnosti otce. Otec byl čech, matka německé národnosti, z tohoto důvodu musel za druhé světové války narukovat do Wermachtu.

Na německé straně ve válce se však dlouho neohřál a sběhl z fronty do Jugoslávie, kde se přidal v horách k jugoslavským partyzánům. S nimiž se v rámci odboje proti fašismu zúčastňoval diverzních akcí, při kterých neustále unikal smrti.

V poválečných letech se objevil v Ostravě, kde pracoval v dole a v hutích.

V padesátých objevil pro sebe fotografii a její kouzlo. Stal se členem FOTOKLUBU VÍTKOVICE a stýká se s vrstevníky- výtvraníky, hudebníky a jinými kumštýři. Účastní se soutěží a výstav v Ostravě, krajských, celostátních i zahraničních.

Od roku 1966 - je spoluzakladatelem "FOTO TŘÍDY" při Krajském kulturním středisku, stává se i metodikem pro fotografii.

Později je to LIDOVÁ KONZERVATOŘ, kde vede dvouleté-dálkové studium výtvarné fotografie, které existuje až dodnes.

V srpnových dnech okupace Československa "bratrskými" armádami protestuje a pořizuje spousty dokumentárních fotografií, které koluji mezi lidmi. "REPORTÁŽE ULICE 68" (pravděpodobně po zabavení STB jsou někde ztraceny).

V následujícícch létech"letech normalizace", bylo mu znemožněno vedení třídy výtvarné fotografie a stal se správcem sportovního areálu "Čapkova sokolovna".

Zřídil si zde fotokomoru, přechodné bydlení a je zde i místo, kde se scházeli nejen fotografové, ale i mladí výtvarníci a další tvůrci. To místo bylo nazváno "MYŠÍ DÍRA".

Byl pozván do Francie na 1/2 roku (pí. Zdena Kyselá, kde mimo jiné pracoval také jako asistent kamery).

V roce 1987 se Bohuslav Růžička odstěhoval do lázeňského města Luhačovice, kde si založil rodinu (syn Kuba).

V květnu 1993 natočen o Bohuslavu Růžičkovi televizní dokument s názvem "FAREBR, čili FAntastický REalismus Bohuslava Růžičky.

30. července 1993 umírá v Luhačovicích v kruhu svých nejbližších.

Zamyšlení Bohouše Růžičky

Pojem LIBERTÉ dostane nepříjemnou pachuť ne-li nač báseň napsat oči při tom ublíženě plavou a polobdění,
bolí, pálí, provokuji k revoltě ... SPÁT!
Pak, ale zavoní karafiát, člověk si ani nevzpomene, kdo
to tu krásu vlastně pěstil, vidí jen ruku
která ji kladla do vázy ...
ta malá vůně se nese pokojem a malým mozkem, atakuje spánek,
prsty však jen stěží přenáší únovou opilé myšlenky
a ohmataný projev zápasí s náznaky jara,
které jarem vlastně vůbec není
ale útočníkem na povinnosti,
satanem pokušení, který vůní a
provoněným náznakem přirozeného
tepla svádí tělo k podlehnutí ...
Chce se člověku jen zavřít stránku dne a tím si
připravit zelenou pro zítra a karafiát
stále nezúčastněně voní aniž by nutil nos k zaposlouchání,
objímá, hladí barvou a vzrušuje květem,
provokuje štíhlým stvolem ...
A já nemám ani cár papíru, do něhož bych bromidem stříbrným
v symbióze s metolem a sodou zaznamenal viděné ...
zrovna teď někde v putyce platí někdo stovkou cechu za úplné nic
plus opilcovo ráno, ta stovka by mi dala stokrát naději na
úždib zachycené krásy, na pohlazení nekonečném ...
zrovna třeba nyní dal jakýs generál příkaz k útoku na
životy nevinných, jediný dělový náboj s tolika bolestnou
náplní by se v mých rukách proměnil v miliony ozřejměných
krás pro miliony diváků, kterým by naplnil srdce
a probudil myšlení ve jménu nejvyšší morálky ...
to auto, které včera během mžiku proměnil lehkovážně v
hromadu nepotřebného braku už vyměnil za nové
ó, vrak mně, proměním jej ve fotografickou poemu, dejte
mi moc nad světem, svěřte mi ji byť na deset okamžiků!
Zakážu války, zakažu lež, na lhostejnost vyhlásím nemilostrdný trest, sobectví postavím mimo zákon, odstraním nevědomost, přičinu všech lidských deformací, pokrytectví zlobě a nenávisti vymýtím přímosti a láskou ...
Sobě pak popřeji dostatek fotopapíru na nějž zachytím všechny krásy světa pro člověka k jeho obrazu a láskyplnému vývoji a třeba na panelák zachytím fotografickým procesem píseň života a strach cestou poznání a budu vám, lidi, otrokem, jakého tato planeta ještě neobjevila.

FOTOGRAFICKÝ VÝVOJ

BOHUSLAV RŮŽIČKA se seznámil s fotografií a fotografováním na přelomu 50. a 60. tých let. Zprvu byl autodidakt. Vyměnil mnoho fotoaparátů, techniky, postupů, i *"zázračných vývojek"*, než byl spokojen s výsledkem. Po počátečním tápání a hledání začal fotografovat to, co mu bylo nejbližší a nejblíže:

lidi, krajinu, věci ve svém okolí.

Neustále na sobě pracoval a fotografoval s nadšením jemu vlastním, fotoaparát neustále nosil při sobě, vždy připraven zachytit prchavé okamžiky setkání s obyčejnými lidmi, věcmi, městem kde žil.

K jeho nejoblíbenějším přístrojům této doby patřila ruská kopie Leiky - Zorkij. Díky jeho nadšení, talentu a vnímavosti, se mu stále více dařilo zaznamenávat to, co většina lidí míjela bez povšimnutí.

V tomto období byl ovlivněn Henri Cartier Bressonem, zakladajícím členem skupiny MAGNUM, jeho stylem *"Rozhodujícího okamžiku"* i Steichenem uspořádanou výstavou *"Lidská rodina"*.

Styl *"Živá fotografie"* uplatnil hlavně ve svých fotografiích života v ulicích a hospůdkách Ostravy, kde žil.

Zde zachycoval hrající si děti, někde spěchající dospělé, odpočívající staré lidi, ale i známé figurky ostravského podsvětí ve známe ulici *"Pod laubami"*, v dnešní lokalitě centra Ostravy - Masaryková náměstí.

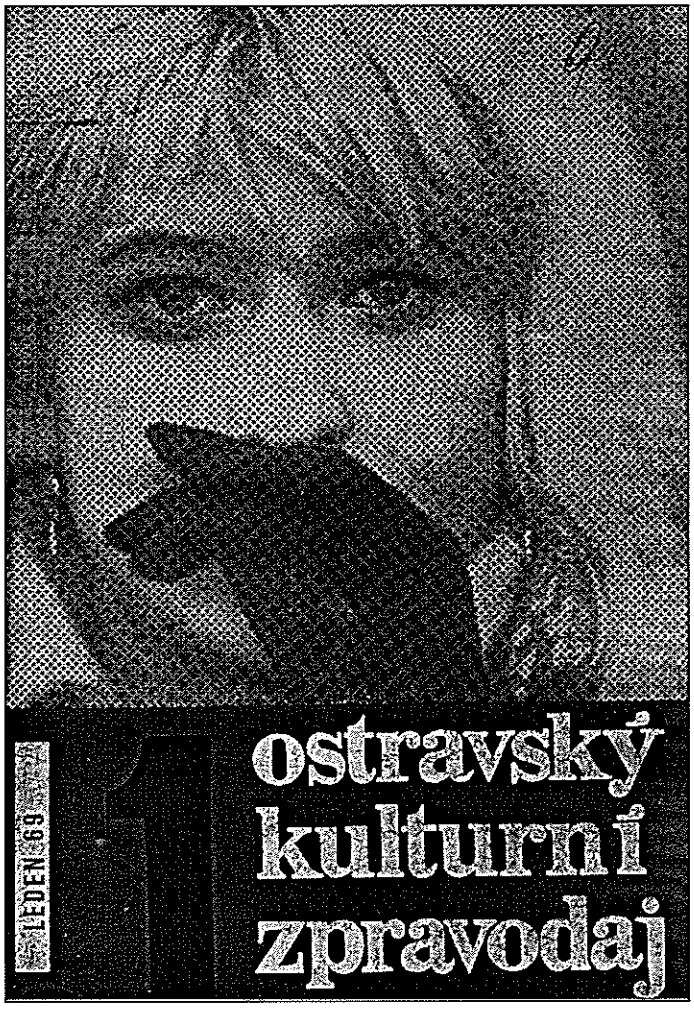
Díky svému osobitému charisma a přístupu k lidem, i svému bezprostřednímu chování dařilo se mu bourat nejrůznější mezilidské bariéry, které potkají většinu fotografů, věnující se této tématice.

Jeho fotografie tak působí přirozeně, autenticky i z prostředí nejhlubšího soukromí ...

Na proti tomu dovedl zachytit napětí okamžiků překvapení lidí, na které třeba vybafl, přiskočil k nim apod., ale i klid duše a moudrost stáří ve chvílích modlitby, odpočinku, rozjímaní, nebo okamžicích běžných každodenností.

Kromě ilustračních snímků nevšedně všedních příběhů života, zachycuje i konfrontace periferie, hald, ostravského industriálního prostřední a v tomto prostřední žijícího a částečně ztrácejícího se člověka...

Jak se o něm vyjádřila řada lidí stal se z něj v dobrém slova smyslu *"Zuřivý reportér"*. Zasílá své fotografie do fotosoutěží a dostavují se první úspěchy. Spolupracuje s redakcí kulturního měsíčníku *"Červený květ"*, *"Ostravským kulturním zpravodajem"*, regionálními deníky.

Ostravský kulturní zpravodaj, leden "69

Fotograficky koketuje také se zátišími, krajinnými detaily a i v těchto námětových oblastech se díky jeho schopnostem dostavují úspěchy.

Rozšířil řady členů "Fotoklubu VŽKG" (Vítkovické železárny Klementa Gottwalda), patřícího k nejstarším a největším fotoklubům v republice. Fotoklub v té době za podpory mateřského podniku VŽKG vyhlásil, zorganizoval a realizoval rozsáhlé mezinárodní fotografické výstavy - salón, s hlavní fotografickou tématikou *"Člověk v pracovním procesu"*, které se konaly jako bienále v nově otevřeném kulturním domě, vybudovaným odbory a jenž se měl pro ostravské centrum stát a také se stal rozsáhlým kulturním zázemím od divadla pro mladé (Divadlo Petra Bezruče), přes kino Náročného diváka až po klububovny, baletní studio, koncertní víceučelový sál, výstavní sál, bistra a restaurace, včetně technického a obslužného zázemí.

Aktivní členové fotoklubu se svou tvorbou navzájem ovlivňovali a hecovali, Bohoušek přikládá pravidelně svá polínka do ohně ...

S členy fotoklubu se zúčastňuje kolektivních výstav doma, i v zahraničí, mapových okruhů, fotosoutěží, organizuje kurzy fotografie.

Bohuslav Růžička se setkává, nejen s fotografy, výtvarníky., pisáky, novináři, ale díky své aktivní rtuťovité létoře, proniká snad všemi kruhy tvůrčích vrstevníků Ostravy a ostravska a rád se dává do diskuse a je v kontaktu i s teprve nastupující generací kumštýřů.

V šedesátých letech se stává aktivním organizátorem fotoamatérského života, které v té době bylo v Ostravě velice aktivní a působila zde řada dalších dobrých aktivních fotografických klubů hlavně u hutních podniku. Např. Fotoklub NHKG působící v té době ve svém mateřském kulturním domě v Ostravě - Zábřehu, nebo Fotoklub Poruba zřízený Ústřední údržbou závodu 3 Nové huti Klementa Gotvalda v Ostravě - Kunčicích a působící v rychle rostoucí městké části Ostrava - Poruba a spolupracující také s místní Osvětovou besedou.

Spolu s Viktorem Kolářem je krajským lektorem a metodikem oboru fotografie a filmu. Spoluorganizuje fotosoutěže a výstavy v samotné Ostravě, ale podílí se také na organizování fotografického života celého Severomoravského kraje.

V roce 1964 - 1966 pořádá první fotografické cyklické kurzy a roku 1966 se stává spoluzakladatelem *"třídy výtvarné fotografie"* při Lidové škole umění v Ostravě, která pracuje bez přerušení dodnes. (Dnes Lidová konzervatoř Ostrava, Watova ulice, Ostrava - Přívoz). Svými dobře položenými základy právě Bohuslava Růžičky a díky jeho pedagogickým metodám a postupům se stává záhy *třída výtvarné fotografie* známou v oblasti fotografického vzdělávání a svým významem výrazně přerostla rámec Ostravy a ostravského regionu. Hlavně pro řadů slovenských fotografických nadšenců byla místem, kde se setkávali s koncepční a pravidelnou výukou fotografie, která zůstala v podstatě ve stejné organizační podobě zachovaná dodnes, t.j. pravidelná 14. denní škola tehdy ještě o plánovaných volných sobotách, s plněním zadaných praktických fotografických úkolů.

Zde organizuje výuku a ovlivňuje mnoho absolventů, kteří se časem uplatňují, jako profesionální fotografové.

Je dobrým učitelem rádcem, mnozí jej pojmou, za svého GURU.

V rámci výuky sestavuje a vydává učební texty, organizuje fotografování v terénu, plenéry, fotografické dílny, realizuje i individuální školení.

Ještě s větší vehemencí se oddává své autorské tvorbě, až neobvykle často vystavuje nové a nové laviny fotografií, které i hrstmi rozdává, některé varianty jeho dílek tak nenávratně mizí... (většina fotografií, byla v pozitivním procesu dotvořena - stávaly se tak z nich originály)

Zúčastňuje se fotografických soutěží např.: BEZRUČOVA OPAVA, BLATENSKÁ RŮŽE, ZLATÝ SVÍCEN - KAMENICKÝ ŠENOV, FOTOSALÓN - VÍTKOVICE, a dalších ve Francii, Německu, Jugoslávii, Bulharsku, Maďarsku, ale zřejmě i jinde ...

Ve fotosoutěži vypsané u příležitosti výročí 700. let od prvních dochovaných zpráv o Ostravě byly uděleny čtyři hlavní ceny těmto fotografům: ETZLER, KOLÁŘ, POLÁŠEK a RŮŽIČKA.

Kromě živé reportážní fotografie (můžeme říci v tomto případě i subjektivního dokumentu) se Bohoušek zabývá i portrétem, pohrává si i s aktem a u některých fotografií klade však důraz na výraz obličeje v emocionálním napětí - úleku, překvapení někdy až málem šoku. V těchto chvílích odhazují portrétovaní svou masku a odhalují své pravé tváře ...

Tyto portréty pod zvětšovákem různě maskuje, retušuje, upravuje tak, že na výsledné zvětšenině vykukují z černé, nebo tmavé plochy jen tváře fotografovaných osob. Konečným výsledkem, bylo pak mnohonásobně zesílené působení výrazu portrétovaných.

Část tvorby se postupně odklání od reality. Zpočátku omezením tonality, maskovacím zásahům, použitím protisvětla, zachycováním reflexů, a odlesků reálné skutečnosti např. V kalužích, lesklých plochách a pod. Těmito zásahy Bohuslav Růžička citlivě zvyšuje také grafický účinek svých fotografií.

Své výtvory nazývá a opatřuje i razítkem *"FAREBR"* (FAntastický REalismus Bohuslava Růžičky).

Vznikají fotografické imprese - dominuje krajina, přírodní motivy a krajinné detaily až po velké detaily a makro záběry, ve kterých se vytrácí původní motiv a vystupuje motiv zcela odlišný, podle fantazie a připravenosti diváka.

Bohuslav Růžička si pohrává s metaforou, až se závidění-hodnou dětskou hravostí a radostí!

Fotografuje textury a struktury řezu starých dřevěných desek tak trochu z *"jiného úhlu"*, než v tomto období na Slovensku Martin Martinček např. v cyklu *"Nezbadaný svet"* (např. Tančící Mexičanka).

Nachází podobně motivy jako Mario Giacomeli z cyklu *"Figura"*, který také vyhledával bizarní tvary v řezných plochách dřeva.

Tvůrčí cesta Bohuslava Růžičky se přiblížila i tehdejší tvorbě brněnského fotografa Viléma Reichmanna (např. Cyklu *"Metamorfozy"*).

Pracoval cestou metaforického zobrazení skutečnosti s důrazem na kultivovanost a fantazii vnímatele i jeho aktivní spoluúčast při vnímání a zažití estetického dojmu.

Bohuslav Růžička vyhledával v prostředí ostravských hald, odkališť a ekologicky devastované krajinné detaily, ne nepodobné těm, které ve stejné době nacházel i Alois Nožička, které zobrazil v cyklu *"Severní pobřeží"* (1966). Podobné náměty měla i Emila Medková (cyklus *"Hlavy"* - Křik 1966), Čestmír Krátký atd. Pracoval na obdobných motivech z hald, jako např. další ostravští fotografové: Fedor Gabčan, Petr Sikula, Věra Wajnertová, Vojtěch Bartek, František Zvardoň, Karel Kania a další.

Miloš Polášek napsal o jeho výstavě:

"Bohuslav Růžička má totiž jednu vzácnou vlastnost - CITLIVOST. Tam, kde většina z nás vidí začouzenou ulici, otrhané děti, oprýskanou zeď, nebo devastovanou krajinu, vidí a fotografuje Růžička metaforu, cit, člověka. Jeho soubor, věnovaný z velké části "haldové tématice" , překvapil všechny, kdož ho znali, jako zuřivého reportéra". (M. P. Československá fotografie, 1968, str. 53)

V záplavě Bohouškových výstav se zmíním o výstavě, která proběhla v redakci kulturního ostravského měsíčníku *"Červený květ"*.

Bohuslav Růžička inspirován hutnickým prostředím Ostravy hledá s nadšením sobě vlastním, opět s nespoutanou fantazií a zvědavostí dítěte tvary nových realit v zázračných tvarech právě chladnoucí strusky.

V měsíčníku OKZ (Ostravský kulturní zpravodaj) v březnu 1968 v článku s názvem ŽIVÁ VODA napsal o této výstavě Miroslav Stoniš:

"Nikdy předtím jsem nedržel v ruce jeho fotografie; znal jsem snímky Bohuslava Růžičky pouze z reprodukcí v časopisech, z reprodukcí, které z každé fotografie setřou pel bezprostředního zážitku. Koncem ledna náhle leželo přede mnou na stole snad sto Růžičkových fotografií. Probíral jsem se jimi, vtahovali mě do svého černobílého světa, obepínaly mne magickým kruhem Byly to fotografie strusky.

Strusky, která má kratší život nežli jepice. Žhavá vytéká, rychle chladne, tvořic bizarní tvary a potom se před očima rozpadá v prach.

Koho by napadlo ptát se na něco strusky!

Koho by napadlo jít hledat její podobu!

Růžička to udělal a přinesl si domu svědectví o tom, že atmosféra poezie se chvěje i nad věcmi, na něž se obvykle ani nedíváme.

Struska, pomíjivá a šedá, vyprávěla Růžičkovi o Shakespearových postavách, vyprávěla o starých řeckých filozofech i bohatých Arabech, o medvídcích, o ženách ... mluvila však s nimi v řeči, které rozumí jen ten, kdo je citlivý a kdo si zachoval fantazii dětí.

Zkrátka: struska s ním mluvila řečí poezie. Poezie a Růžička to svými snímky dokazuje, už opustila slavíky, rozkvetlé šeříky a večerní červánky. Opustila venkovské reálie minulých časů a usídlila se v obyčejných věcech dnešního života.

Tentokrát ji našel Růžička ve strusce. Kde ji vezme příště? A jak ji příště vezme její Tajemství?" (Miroslav Stoniš)

Tvůrčí náladu *"Pražského jara"* narušil 21. srpen 1968 vstup *"bratrských armád"* na území našeho státu. Bohoušek se chápe své zbraně a vyráží do ulic bojovat s foťákem v rukou proti agresorovi. Tak jako vždy ve svém životě skočí po hlavě do dějinného víru převratných událostí a chrlí fotografie dokumentární, angažované, živé, které v krátkém čase po expozici vyvolává a vystavuje ve výkladech obchodů ostravských ulic a v novinách zvláštního vydání *"Spojených ostravských redakcí"*.

Bohuslav Růžička vyrábí stovky a tisíce fotografií, které prodává v akci - 50 Kčs za jednu fotografii na *"FOND REPUBLIKY"*.

Lidé si jeho fotografie schovávají, velká část však nenávratně mizí i s části jeho archívu, zřejmě v rukou STB ...

Až v roce 1990 vydalo nakladatelství Profil knihu

JARO, LÉTO 1968
PODZIM 1989

kromě fotografií Miloše Poláška, Eduarda Dvorského a Petra Sikuly jsou zde i fotografie Bohuslava Růžičky. Kniha vyšla hlavně zásluhou Miloše Poláška.

5. září 1968 má Bohuslav Růžička další utajenou výstavu opět v redakci časopisu ČERVENÝ KVĚT, vystavuje zde 33 neobyčejně aktuálních fotografií z posledních třech týdnů po 21. srpnu.

Básník Milan Kyselý doplnil fotografie svými texty.

Bohuslav Růžička odjíždí na pozvání paní Zdeny Kyselé na půl roku do Francie, kde na krátkou dobu získal i místo asistenta kamery. Navštěvuje kouzelnou Paříž, Štrasburk, pobývá v Alsasku a samozřejmě celý čas fotografuje jednak své nefigurativní *"IMAGES"* (jak Bohoušek říkal), ale zároveň i reportáže o obyčejných lidech, které na této cestě potkal.

Po svém návratu vystavuje své pařížské fotografie. O výstavě, jenž proběhla opět v redakci časopisu ČERVENÝ KVĚT napsal v Čs. fotografii (č. 4, str 109, roku 1969) Miloš Polášek (M.P.) mimo jiné:

"Tichá a opuštěná zákoutí v podvečerním světle, staří lidé v obyčejných situacích dávají tušit unavující jednotvárnost všedního života, prostředí mladých, bouřících se proti všemu. A tomu odpovídající forma - tmavá tonalita a hrubé zrno. Růžička není autor, který se jednou za čas představí vynikajícím obrazem. Jeho tvorba je stejná, jako on - neklidná a bezprostřední".

V době normalizace, Bohuslav Růžička *"MÁ PROBLÉMY"*, končí v fotografickém poradním sboru, není již metodikem fotografie a filmu, později i končí vyučování fotografie na Lidové konzervatoři v Ostravě. Stává se správcem sportovní haly, kde i bydlí má zde i fotokomoru a opět se u něj scházejí známí výtvarníci, kumštýři i přátelé ...

Ještě více se věnuje svým FAREBRům.

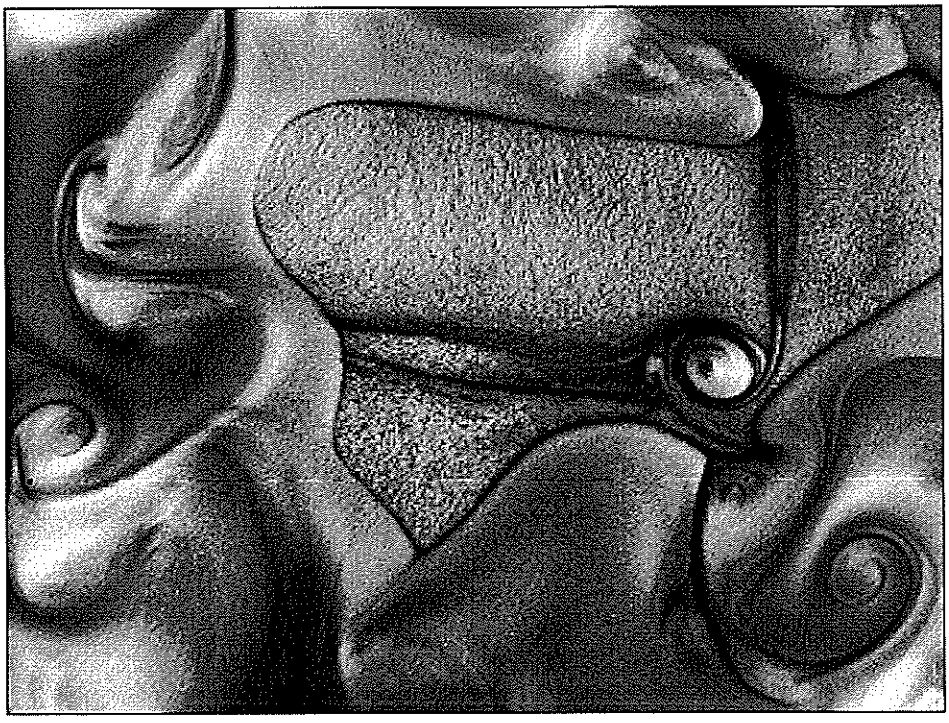
Za objekty svého zájmu si vybírá strusky, uschlé přírodniny (kosatce, uschlé listy apod.) dřevotřísky, poškozené překližky, fotografuje i plamínky, detaily asfaltů, vltavíny, tekuté kovy, nesourodé tekutiny (např. Mléko a tuš), krčený a mačkaný papír, masti, vosky, igelit a další hmoty.

Fotografuje jen malé plošky těchto materiálů a tyto pak mnohonásobně zvětšuje, klade důraz na práci se světlem, využitím různých úprav omezuje opět tonální škálu. Z těchto záběrů pak tvoří cykly, na kterých znovu a znovu pracuje.

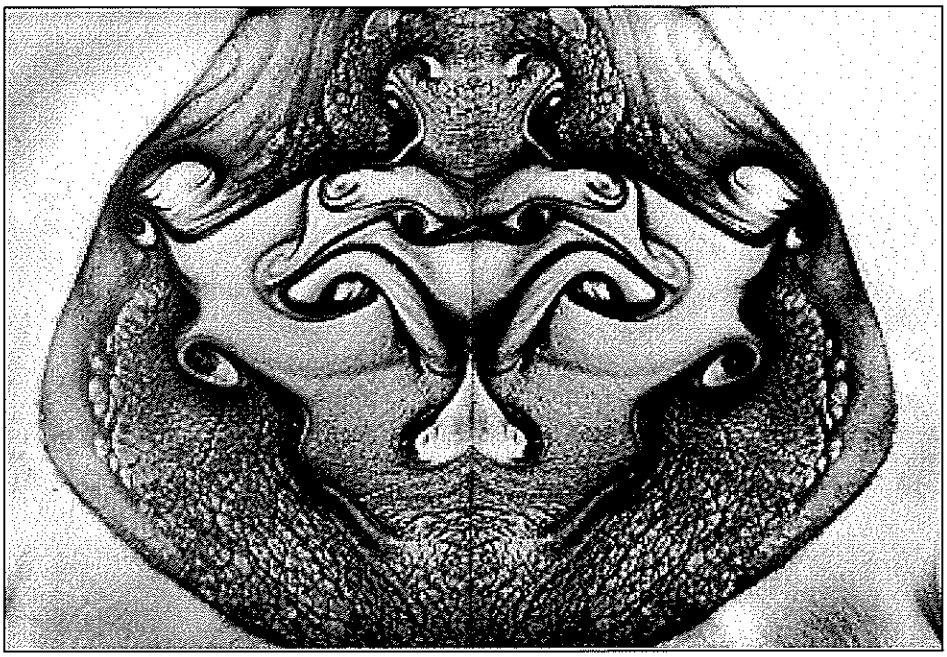
Výsledkem jeho snažení jsou opět zajímavé grafické kompozice bizarních tvarů, provokující myšlení a fantazii diváka.

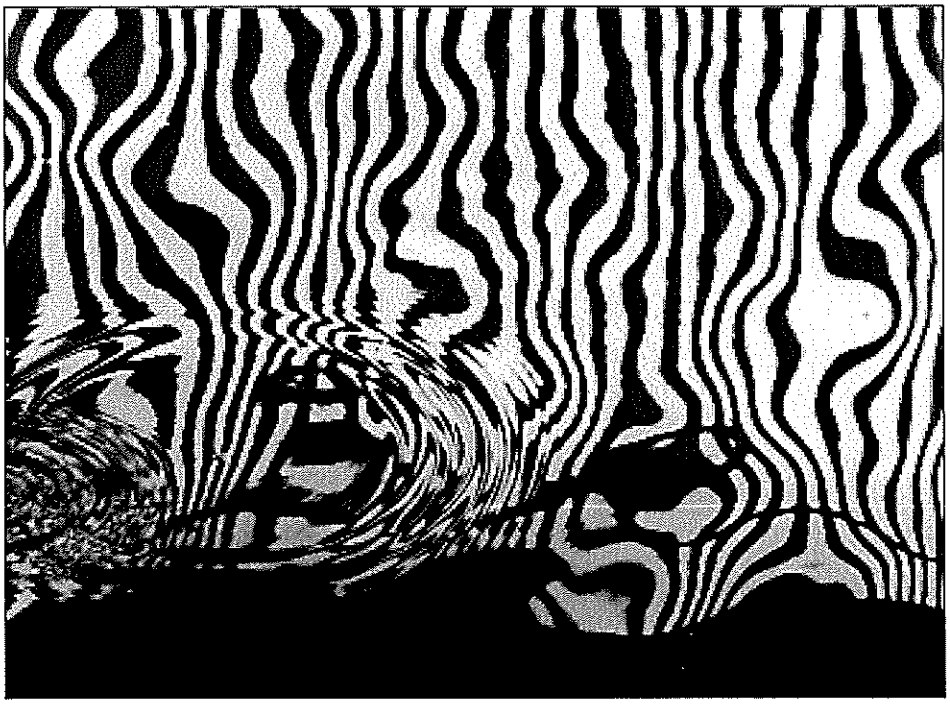
Pod vlivem okolností doby i problémů svého osobního života se Bohumil Růžička v roce 1987 stěhuje z Ostravy do lázeňského města Luhačovice, zde zakládá znovu rodinu a pokračuje ve své abstraktní tvorbě, klasicky dokumentuje snad jen své blízké.

Část své tvorby Bohoušek adjustoval svým zvláštním postupem - nalisovával válečkem ještě mokré fotopapíry na sklo (jako při leštění za studena), tyto však ponechával na sklech trvale přilepeny. Takže jeho hromady archívních materiálů nebyly nejen na rozměrech, ale i na obrovské váze.

Zabývá se možností využití svých FAREBRů, pro výtvarnou výchovu na školách, pro velkoplošnou grafickou dekoraci v interiérech, ale uvažuje i o jejich použití v exteriérech. Chtěl by je použít k oživení jinak strohých betonových ploch ve městech, sídlištích a na podobných místech, kde by plnili i funkci k rozvoji fantazie a působení na velké množství jejich pozorovatelů. Zanícen myšlenkou širokého užití svých prací, vkládá do nich veškeré síly i bez mála všechny své finační prostředky.

Podaří se mu skvělá myšlenka spolupráce s výtvarnou výchovou na školách - žáci popisují, co si představují (co nacházejí) v bizarních tvarech na předložených fotografiích. Popřípadě dále s fotografií pracují na způsob omalovánek a pod.

Z instalací venkovních se dochovala do dnešních dnů velkoplošná instalace a štítové stěně rodinného domku, ve kterém v Luhačovicích bydlel se svou rodinou do své smrti. (Školní ulice č. 259)

Z vnitřních instalací, je zajímavá stálá výstava Bohouškových fotografií (již několik let přežila už několikeré malování a úpravy interiéru) v restauraci *"NA ŠALAMOUNĚ"* - (název podle dnes již neexistující ostravské šachty), (Nedbalova ulice, Moravská Ostrava)

Místní stolovníci, návštěvníci i štamgasti, i obsluhující personál sdílejí společně s Bohouškovými fotografiemi radosti i strasti běžných obyčejných životů a navzájem se proplétají.

Bohoušek, by měl určitě z této své trvalé výstavy asi největší radost ...

Foto Ladislav Vavřík

Bohuslav Růžička se soustavně celý svůj život zabývá filozofickými myšlenkami, při setkáních s fotografy, výtvarníky, ohnivě diskutuje, nejen o fotografii i jiných tématech, svých životních názorech a svou životní filozofií. Sepsal spousty svých myšlenek, některé psával i na darované fotografie ...

V březnu 1993 byl natočen o Bohouškovi filmový medailon - dokumet s názvem: FAREBR - čili FAntastický REalismus Bohuslava Růžičky, jejímž autorem (námět, scénář) byl Jan Bartoš, natočil jej dnes již zaniklý KABEL PLUS a. s. Ostrava.

Po skončení natáčení a uvedení medailonu v televizi na ČT 2 nastává u Bohouška jakýsi zlom. Cítí se unaveně, vytrácí se z něj, vždy přítomný elán, přátelé cítí, jako by se trochu změnil ...

Na konci dokumentu Bohoušek slovy uzavírá konečný monolog:

"Já umřu tak, že udělám Háá, a přestanu existovat"

O pár měsíců opravdu udělal Háá ....

31. července 1993 umírá v kruhu svých blízkých, na dohled od obrovitých hromad svých životních lásek - fotografií ...

Slova Bohuslava Růžičky z podkladu pro televizní medailon

(autor televizního medailonu Jan Bartoš)

Mí přátelé - hlavně má žena, která je ze všech nejdražší a nejlépe mi rozumí - mne přesvědčili, že vše co jsem prožil, hlásám a vytvářím, má pro pokrok význam a že by proto bylo lidstvu - hlavně pak mladším generacím - prospěšné, abych slovem i dílem ozřejmil svého ducha. Současně bych pomohl i rozvoji výtvarné fotografie, která se stále ještě jen popelí na pokraji svých možností...

Na své mládí si moc nevzpomínám - byli jsme čtyři kluci, bráškové velcí a statní po otci, já drobek po matce... a tak se mi občas zdálo, že jsem opomíjen. Na něžnosti nějak nebyl čas, bída se střídala s nouzí, práce k zajištění existence důležitější. Matku jsem velmi miloval a touha po něžnostech veliká, natolik, že jsem si vymýšlel, jak jich dosáhnout. Osvědčil se mi předstíraný způsob sebezabití - na, pro matku příhodném místě, jsem umístil zprávu: "du se oběsit, protože mně nikdo nemá rád, na půdu": tam jsem si přes trám přehodil motouz a na židli s hlavou ve smyčce jsem čekal na matčin příchod. Jak vidno, vždy jsem se dočkal (jak mi mamča po příchodu z války prozradila, nechávala mne i čekat - ten provázek by prý neudržel ani pytlíček brambor (- a ta cesta z půdy zpět do života ruku v ruce bylo to nejkrásnější, nač vzpomínám...

Když jsem skoro dospěl, přišla válka a po válce léta budování - vše jsem intenzivně prožíval, budoval socialismus, na výzvu strany a vlády šel do výroby, pak dokonce i na šachtu. Ani mne nenapadlo - jako převážnou většinu jiných - že vše je hra mocných a že my, prostí lidé, jsme jen kolečka v soukolí jejich záměrů...

V mém životě probíhá vše živelně a intenzivně a řídí se zákonem chyby a omylu. I fotografovat jsem se naučil náhodou - tenkrát jsem ještě nevěděl, že náhoda, to je nám neznámá zákonitost - prostě jsem nějak přišel k fotoaparátu a protože v něm byl film, dofotil jsem jej, nechal jej vyvolat: no, nic moc. Netušil jsem, že nastal okamžik pravdy, který bude mít tak velký vliv na celý můj další vývoj...

Tak jsme se, ani nevím proč, začal seznamovat s fotopřístroji: často jsem je měnil a od každého jsem očekával, že udělá lepší fotečky. Neudělal. Až jednou... po vyvolání negativu a zhotovení snímečku (ty už jsme si dělal sám) jsem byl překvapen kvalitou a obsahem většiny snímků - byly prostě báječné! Najednou jsem pochopil, že ani pero básníka, byť diamantové, diamantové verše nestvoří. A že i fotoaparát je jen prostředkem a že život, to je myšlení a že si míru všeho člověk určuje sám.

A že obsah musí podmiňovat formu, že v běžném lidském konání to bývá opačně a že právě z toho důvodu se lidský vývoj ubírá tou pomalejší - svízelnější cestou...

Řekněme si to podstatné o fotografické praxi: s mechanikou zacházej jemně a opatrně, nikdy nepoužívej síly, opravy přenech odborníkům, optiku si chraň jako oko v hlavě... Při fotografování nestrhávejte spoušť a přístroj mějte vždy připravený na střední vzdálenost, kterou se naučíte správně odhadovat: nemusíte pak zaostřovat, čímž ztrácíme cenné vteřiny. Stejně tak si zaprogramujte a nastavte dané světlo a odpovídající expozici, ušetří vám to mnoho zklamání: vyplatí se to, výsledek této připravenosti předčí všechna vaše očekávání...

Krátce o optice - kvalitu jednotlivých značek objektivů divák rozeznat nemůže, ta se nedá posoudit ani velkým zvětšením (udělal jsem si testy 73 značkových objektivů různé ceny a kvality jednoho námětu, stejných parametrů, včetně zvětšení, a za dacet roků se mi nestalo ani jednou, aby zkoušený uhádl dvě značky objektivu). Na vás bude záležet, jak s ní budete zacházet - jen nezapomeňte, že fotoaparát je milenka, která nic nepromine a této filozofii podřiďte své zacházení. Ještě poznámka o nezanedbatelné okolnosti, týkající se kvality objektivu - málokoho totiž napadne, že podstatný vliv na ostrost pozitivu má optika zvětšováku, jíž negativ při pozitivním procesu prochází...

O používání výměnných objektivů: širokoúhlých používejte ve stísněných prostorách a tam, kde námět vyžaduje velkou hloubku, ostrosti - je skoro neomezená a hodí se tam, kde není místa pro zaostřování a nejde o detail (práce střelmo), případně nevadí perspektivní zkreslení. Teleobjektivem si zase objekt přiblížíte a zůstáváte nepoznán, čímž zvýrazníte bezprostřednost námětu. Je třeba si uvědomit, že dlouhé ohnisko má minimální hloubku ostrosti a jeho váha má vliv i na stržení spouště - užívejte proto kratších časů byť na úkor hloubky ostrosti, která při práci s telákem většinou nebývá účelná.

Jen mini úvahu o plně automatizovaných fotoaparátech - je omylem tvrdit, že budou myslet za vás, spíše vás myslet odnaučí - a protože život, to je myšlení, používejte svého mozku, jinak vám zakrní. Protože jedině provokace myšlení uvádí nervové buňky do akce a nejlépe tak činí nové, neznámé a bezprostřední informace. Blesku nepoužívám skoro vůbec - zplošťuje děj a až na malé výjimky vyrábí jen sdělovačky a to není moje cesta...

Takže je nám jasno: fotoaparát je jen prostředek k vyjádření a fotografie určitá forma vizuálního sdělení ... pokud nepochopíme jeden z nejpodstatnějších axiomů lidského vývoje, že obsah podmiňuje formu.

Toto vědomí nám otvírá cestu kamkoliv do výtvarna - a obraz, kniha, hudba, tanec a i fotografie jsou jen formy výtvarného projevu. Musíme se snažit, aby jakákoliv forma našeho výtvarného projevu byla podřízena obsahu a ten pak faktorům vývoje. Dávná filozofie "co tím chtěl básník říci" plně ujasňuje význam umění, protože umění ozřejmuje ducha ať již vědomě či nevědomě. Naše mozková kapacita na daném stupni vývoje pracuje jen v nepatrné míře (na 8,3 %) a přesto člověk už tolik dokázal... je to cesta nekonečná, stejně jak nekonečný je vesmír, který vlastně nemá pro nikoho žádný význam, protože si jej - mimo člověko - nikdo neuvědomuje. A jelikož nemyslí, je morálně a citově netečný a často nesmírně krutý a jen člověk se svou schopností myslet mu jednou může dát jeho plnou hodnotu. Pokud se ovšem sám nezničí.

Ale vraťme se k fotografii - teď už nás tolik nezajímá sdělovat fakta a skutečnosti - jde nám o víc: chceme člověka obohacovat provokováním jeho myšlení. Tu je na místě si říci, že hlavně abstraktní umění budí ducha, každého jinak, protože každý má jiný rozměr mysli. Pro nás to znamená snažit se o takový výtvarný projev, aby byl přijatelný co největšímu počtu diváků. Musíme mít při tom na paměti, že tvůrčí projev má za úkol člověka pozvedávat - mějme při tom na zřeteli, že každý je jiný, jinak vnímá a jinak chápe...

Na řadu přichází umění klasické, konkrétní: má své nesporné hodnoty, k provokaci myšlení však příliš nepřispívá - je to spíše báječný souputník životem. Rozeznat dobré konkrétní umění od sdělující informace či kýče zase tak moc těžké není - pomůže nám ta nejjednodušší definice umění: "když je něco krásné, je to prostě krásné..." - všechna ta rádoby zasvěcená a mnoha termíny oplývající hodnocení pánů kritiků je většinou jen jejich subjektivní názor a z autora v něm zůstane jen nezanedbatelný, nepodstatný zlomek. A jsme u jedné z nejzávaznějších člověčích deformací - vždyť i děti vychováváme často jen ke svému obrazu ať již v rodině, škole či společnosti a jak to tak vypadá, ještě dlouho nebudeme schopni dívat se na svět subjektem toho druhého, což je u dětí zvlášť závažné. Vždyť plozením to vlastně všecko začíná - protože narozené dítě je vlastně analogový počítač bez programu naučíte-li své dítě, že vražda je láskyplný projev, bude dítě láskyplně vraždit - protože ještě nemá srovnávací měřítka. Mezi základní předpoklady opravdu vyspělé společnosti je nezbytnost věnovat se plně výchově dítěte už od narození - bylo by proto správné, aby se jeden z rodičů aktivně věnoval vývoji a toho druhého příjem by měl plně vystačovat alespoň základním potřebám.

Čili i výchova člověka znamená optimální dialog citu s rozumem a to opravdu na daném stupni vývoje člověka není snadné - vždyť lidstvo se za celý dlouhý čas svého vývoje z hlediska morálky (a morálka, a rozumem, řídí se potřebami. A pokud budou potřeby cílem stejně jako peníze, místo prostředkem k vytvářením hodnot, nemá lidstvo šanci na přežití: degeneruje. Jen si představte život bez válek, výrobu v optimálních hodnotách a kvalitě, bezodpadová výroba, výživa maximální látkové výměny, zdravotnictví ve jménu všelidské lásky...a to je jen několik skutečností z nekonečné řady možností. Poznámka na okraj: i když světskými statky zrovna neoplýváme, nechodí má žena do práce a oba se opravdově a myslivě snažíme vychovávat našeho pětiletého Jakoubka. S hrůzou zjišťujeme, že lidstvo na daném stupni vývoje ještě není schopno optimálně vychovávat své děti už prostě proto, že nedokážeme myslet subjektem dítěte. To bude uskutečnitelné až ve společnosti v níž budou odstraněny všechny lidské deformace, mezi něž patří sobectví, zloba, závist, lhostejnost, barva pleti, náboženství, pohlaví, věda, ideologie, která sice nepoškozuje ducha, ale nevyvinuli dost obranných látek proti svému zneužití a nejvyšší forma energie, myšlení, nedojde svého významu.

Takže, konkrétní umění člověka sice pohladí a osvěží a potěší, ale optimálně myšlení neprovokuje a proto jen nepatrně ovlivňuje vývoj - proto však je neodmítám - je docela pěkné mít v bytě nějakou tu pěknou krajinku, zátiší, či portrét - k provokaci ducha to však moc nepřispívá: po určitém čase si ho skoro už nevšímáme a stává se z něho sic ušlechtilá, přeci však jen běžná dekorace. Rozhodně však stojí za to se jím zabývat, naplňuje volný čas vhodněji než různé formy dopingů jídlem počínaje a třeba pitím či drogami konče...

Při práci s objektivem je nutno pečlivě a pozorně se soustředit, uvážit, co tím chce básník říci, pečlivě volit prostředí a objekt provokovat k výrazu. Portrét vyžaduje citlivé chápání mentality subjektu, navíc je třeba zbavit jej všech zábran a tím docílit nepřirozenějšího výrazu - není to vždy snadné, ale vyplatí se to. Nejvíce a nejlépe naučí učitel, který přednáší s láskou a tak, aby přednášené bylo co nejvíce srozumitelné posluchači a který se snaží o co nejpřirozenější kontakt s posluchači pravdivost a přesvědčivost přednesu lépe a ponorněji utkví v jejich paměti - forma přednesu má svůj význam a výsledkem je, že opravdu naslouchají plni zájmu a nemusí se proto doma látku šprtat. Stejně tak to je i s fotografováním - podaří-li se nám snímaného upoutat zapomeneme na to, že je fotografován, tváří se přirozeněji. Je proto na místě vymýšlet si situace a okolnosti, které jej nenechají netečného - výsledek potěší nás i jej - bývá pravdě blízko, což se na sním-

ku projeví. Jednou z metod, jak zachytit *"okamžik pravdy"* je nečekaná otázka, která od fotografovaného vyžaduje soustředění - nu a vy ten čas využijte k tomu mačkat spoušť. Takový dotaz, kolik je sedm krát osm přinutí k zamyšlení a vy během tohoto času zaznamenejte výrazy tváře - je jejich za ten krátký čas věru dost ...

Překvapivé výsledky měla souhra s posluchačkou: naplánovali jsme si procházku městem. Ona měla připravený foťák na práci střelmo, já pak zavázané oči. Sledovala děj, odehrávající se v dané vzdálenosti a jeho hloubce ostrosti informovala mně o něm a já, když jsem považoval situaci za vhodnou jsem jí nařídil zmáčknout spoušť- a pak jsme si role vyměnili ... a když jsme pak plni nedočkavosti zjišťovali nafocené, byli jsme mile překvapeni, však si to zkuste neolitujete, budete udiveni, co vše to přináší. Poradím vám: čekejte toho vždy raději méně, než více, výsledky vás skoro vždy potěší - bude toho sic méně, než jste si přáli, ale přec jen více, než jste předpokládali ...

S opravdu dobrými portréty je makačka - už proto, že tento žánr, vlastní malířům, je jimi skoro vyčerpán, a nechcete-li jen sdělovat, musíte se silně soustředit a hledat nové způsoby podání a provokovat objekt k neobvyklému výrazu. Ale i fotografických portrétu vynikajícího obsahu je mnoho a s obrazy si nijak nezadají. Druhů portrétů je mnoho, zmíním se jen o dvou s pozadím a bez. U toho prvního je třeba vhodně volit pozadí, tak, aby portrét vhodně a charakteristicky doplnilo - portrét bez pozadí pak tak, aby pozadí bylo jednolité a nerušící. Tmavého pozadí docílíte třeba tím, že fotografovaného postavíte třeba před tmavý vchod či průchod - v tom případě musíte snímat expozici přímo do tváře, nechcete-li mít přeexponovaný negativ - bílého pozadí pak docílíte náležitým odstupem třeba od bílé zdi (to aby se na snímku neobjevila její struktura) - zde je třeba zase snímat expozici z tváře, jinak by byl snímek podexponován. Pracujete-li s automatem nastavte v prvním případě citlivost filmu o 6 Din méně, v opačném případě 6 dinů přidejte. Doporučuji ještě jednu formu portrétu, která vzniká prací střelmo. Přístroj máme připraven v určitých hodnotách a v jejich rámci (správné stanovení vzdálenosti se nejlépe naučíme tak, že ji měříme očima a pak ověřujeme správnost - po určitém čase se tak naučíme stanovit vzdálenost skoro neomylně (hledáme námět). Nu a pak jen včas přiložíme aparát k oku (naučíme se střílet i od boku) a cvak! Docílíme mnoha milých překvapení. Nejlépe se k této práci hodí objektivy širokoúhlé - docílíme jimi bezprostřední až bizární záběry. S teleobjektivem pracuji tak, že se postavím abych mohl pracovat nepozorovaně, zaostřím jej třeba na východ z obchodního domu a cvakám ... Nevěřili byste, jak báječné výrazy tváří lze takto zachytit...

Pro dětskou fotografii platí vše, o čem už bylo psáno - navíc vám radím pracovat v sérii, tzn. na jeden žánr či výraz vyfotit celý film A když budete s objektivem přitom spolupracovat budete překvapen, kolik to hodí prima záběrů. Je ovšem dobré se předem s dítětem sblížit a to opravdu není snadné, ale ten výsledek je často fantastický - je jen třeba se naučit chápat svět subjektem toho dítěte a to opravdu není snadné. Konečně, řekněte sami: chtěli byste, aby se vám vše snadno dařilo?

Když už jsme u kapitoly dětské fotografie. Dovolte mi závažnou úvahu o rodičích. Všem je nám více méně jasno, že by se děti neměly rodit náhodou, protože tak se jim nedostane oné základní citové hodnoty, kterou je láska, jedna z nevyšších hodnot lidského myšlení. Má obrovský význam už v milostném vztahu mezi mužem a ženou a celý čas gravidity. A jsme u podstaty věci: kolik děti se rodí bez láskyplného plození, jen tak náhodou, pod vlivem touhy po fyzickém ukojení, alkoholu, či jiných formách sobectví. To my muži opravdu nedokážeme své chtíče ovládnout natolik, abychom tu spermijku zvládli natolik, aby lidstvu tak závažně neškodila? Na to neexistuje žádná omluva a vina mužova je zcela evidentní a ničím omluvitelná, jejímž důsledkem může být degenerace jediného myslícího tvora vesmíru... smutkem mne naplňuje ten fakt, že za celý svůj dlouhý život jsem ani jednou neslyšel mužovo přiznání v tomto směru.

Nu, a jsme u fotografie prostředí - tady vám toho moc neporadím - krajina, její detaily a nálady jsou vyčerpány malíři tak, že její fotografie nemají valnou šanci na úspěch. Ale i v tomto oboru se dá ještě mnoho objevit, způsob podání skýtá mnoho forem a variací na téma. Je však třeba mít ke krajině niterný vztah a vytvářet, neznámé a ponorné pohledy z jiných zorných úhlů a způsobů zpracování. Práce s prostředím potřebuje mnoho odvahy. Trpělivosti a neobvyklých pohledů - chce to prostě hledat osobitě, nově, moderně, neznámě...

Reportáž je jasná - ukazuje skutečnost, jaká je, jen třeba hledat nové, neotřelé formy s prokujícím obsahem dle rovnice INFORMACE - EMOCE - PROVOKACE a to není žádná sranda. Vyžaduje navíc obrovskou píli trpělivost, mobilitu, dobré nohy, mnoho času a materiálu. Její život má, až na opravdu vzácné okamžiky pravdy, která se nám většinou podaří zachytit náhodou (pak proletí celým světem) život opravdu jepičí. Zabýval jsem se reportáží dlouho, nadšeně a důsledně - byla to krásná a plodná doba, která mne mnohému naučila (vidět věci v širších souvislostech, předvídat, rychle reagovat a rád se na dobrou reportáž podívám uznale - ale myšlení mé příliš neprovokuje, stejně jako všechny ostatní druhy konkrétní fotografie - prostě diváka naučí samostatné-

mu myšlení a neprovokuje představivost...

Zbývá už jen popovídat si o fotografikách, jakými jsou třeba Izohelie, Sabatierův efekt apod. jsou formy, jak dát obsahu jiný vzhled: a proto, že jsem zastáncem jedné z nejzávažnějších filozofií, že "obsah podmiňuje jim valný význam. Je sice pravda, že vhodná forma obsahu hodně přidat a tím se řídím, ale to mi fotografické techniky nijak moc nepřibližuje, i když vím, že jim zdaleka ještě není konce a že mohou mnoho prospěšného udělat...

Takže jsem vám toho moc o konkrétní fotografii neřekl, ale myslím, že dost na to, abych vám objasnil její význam a smysl. Její úroveň je závislá na intelektu a rozměru mysli fotografa a může dát divákovi mnoho. Bohužel je fotografie teprve v plenkách a jen váhavě se dostává vpřed. Je stejně potřebná a důležitá jako všechny ostatní výtvarné projevy a její obrovská hodnota pro rozvoj myšlení je nepopíratelná. Musíme se moc učit, musíme hledat nové, moderní formy a hlavně pochopit, že krásu vytváří myšlení a že fotopřístroj je jen prostředkem k vyjádření a může pomoci vývoji. Až budete ve tvůrčích problémech rovnýma nohama dostane váš život jinou dimenzi, protože se budete podílet na vývoji lidského druhu aktivně: ta skutečnost (i když je jen jedna z nekonečné řady možností) naplní vaše vědomí a pochopíte své poslání. A to je hrozně fajn. Někdo se mně ptal na význam lidského času a co by se stalo, kdyby se lidský věk prodloužil na dvěstě let. Jen jsem se usmál a řekl mu, že by se vlastně nestalo nic, protože mít devadesát či stodevadesát je vlastně jedno, člověk už je vlastně v obou případech starý a o to bych opravdu nestál. Ale navrhl jsem mu jinou alternativu - naprogramovat svým dětem to podstatné do deseti let, co jsme si ověřili za celý život - páni, to by byla aktivní časová úspora desítek let, to by bylo...

A vracím se k fotografickému procesu a učiním vám návrh: na jedno sobotní odpoledne si pozvěte lidi o kterých předpokládáte, že jsou vděčnými fotografickými objekty, přirození ve svých projevech a inteligentní všelijak. Vysvětlete jim své fotografické záměry a požadejte je o snahu po pravdivém konání a hlavně spolupráci tím, že budou ignorovat práci fotografa. Postarejte se jim o zábavu, vytvořte přijatelné prostředí pro živé snívání. A pusťte se do práce - předem vycvakejte spoustu záběrů bez negativu (to aby si na fotografování zvykli). Budete velice překvapeni kolik hodnotných snímků za to odpoledne nafotíte. Hodnotných proto, že nebudete náměty jen objevovat - to trvá často až únavně dlouho - ale vytvářet na poměrně malé ploše a s lidmi o nichž si myslíte, že už je máte přečtené . budete překvapeni množstvím kvalitních záběrů, během nichž si všichni přijdou na své. A postaráte-li se o to, aby

celá scéna byla magneťákem ozvučena připravíte sobě a učinkujícím mnohý krásný okamžik.

Na začátku tohoto povídání jsem prohlásil že, je abstraktní myšlení nejvyšší forma životního projevu, čímž vlastně tvrdím, že nejúčinnější provokace tohoto myšlení je abstraktní umění. Též jsem konstatoval, že vesmír se svými nekonečnými hodnotami nemá mimo člověka pro nikoho žádný význam, protože si jej nikdo neuvědomuje. Opakuji i tu okolnost, že je - protože nemyslí - morálně a citově netečný. Konečně jsem se vyjádřil i v tom směru, že jiná, myslící forma neexistuje a pak-li připustíme možnost mimozemské civilizace nám pochopitelných parametrů musí nám být jasná i ta okolnost, že by mohla existovat jen na planetě, velmi podobné té naší. Tato pravděpodobnost je jen v naší galaxii, kde může být si miliarda obyvatelných planet, tak malá, že se dá vyjádřit číslem 12 plus devětsetdvacet nul! Ve srovnání s tímto faktem je výhra ve sportce absolutní jistota...

Trojrozměrnost vesmíru je jeden fakt (mnohorozměrné je jen myšlení, nevyšší forma energie), druhým faktem je, že všechna hmota vesmíru je živá,což na daném stupni vývoje nejsme s to pochopit a třetí skutečnost z nekonečné řady možností je ta okolnost, že je-li něco nekonečně velkého musí být i něco nekonečně malého...

Jen si představte 141 miliard jednoho lidského mozku: násobte je geometricky 141 miliardami, což je schopnost synopsí a variant, vesmír všech vesmírů a navíc jedinečnou schopností samostatného myšlení a jen těžko se přijímá, že rigorem mortis zcela zaniká vše, co nebylo přeneseno plozením a vytvářením hodnot. A myšlení? To je přeci z masa a krve, bez níž by mozek prostě fungovat nemohl - mozek to ví, ale my to ještě nevíme ... Ve vesmíru je člověk zcela osamocen - proto si vymýšlí mýty, symboly, náboženství či ideologie jen aby nebyl tak sám. A co vlastně je člověk? Nemíním se tu zabývat přečtenými fikcemi a hypotézami - jeden fakt se vyvrátit nedá, že člověk je biologická forma existence. Jak vznikla? Mně se to zdá prosté: na počátku je první stupeň anorganické hmoty, která se nám doposud ještě neznámě vyvíjí a nejvyšší forma anorganické se fotosyntézou mění ve formu organickou a my, lidi, jsme doposud nejvyšší forma hmoty organické i když teprve využíváme své mozkové kapacity na 8,3%! Kam to půjde ví jeh mozek, ta nekonečná energetická centrála s tak nepatrnou životností... vždyť i základní buněčné dispozice jsou chemického původu. V mnohém jsme se už vymkli přírodě, která si nějak s námi neví rady. A nám nezbývá nic jiného než postupnou dedukci odvodit jednu skutečnost od druhé a pochopit, že vývoj člověka, jeho myšlení je v podstatě závislý na chybě a omylu, který je hybnou

pákou pokroku - jiné cesty není a je jasné, že člověk může žít jen tak, jak žít může, že míru všeho si určujeme sami a že lidstvo před degenerací chrání jen několik desítek milionů vysoce vyspělých, kteří jsouce výjimečně obdařeni, podávají výjimečné obdařeni, podávají výjimečné výkony bez ohledu co za to. Jen ještě dodáváme, že nejvyšší forma životního projevu je abstraktní myšlení a člověk, jeho nositel, je spojovacím článkem mezi myšlením a hmotou. A až bude jeho myšlení na takové úrovni, že pochopí význam a smysl hmoty, dojde k obrovskému skoku vpřed - bude odstraněna nevědomost, příčina všech lidských deformací. Je proto třeba zaktivizovat a přehodnotit myšlení ve jménu nejvyšší morálky...

Mluvíme-li o intelektu, mluvíme o vrozených buněčných dispozicích. I mít štěstí je vrozená vlastnost (oproti pocitu štěstí, který si vytváříme sami), jehož míru určit nelze a je proto nasnadě nezneužívat je, aby se nám neobrátilo zády (tu nám napomůže svědomí, které nás nejlépe zná). Nezbývá nám proto nic jiného, než žít v optimálních hodnotách nám daného rozměru mysli. Já jsem vzorovou ukázkou člověka se vrozeným štěstím - můj život je pestrý sled dramatických událostí, které nezřídka jen tak tak se vyhnuly smrti a ač mám sedmdestát jsem zdráv, svěží, myslí mi to stále lépe a pozorněji a všechno dění kolem mne zapadá do sebe jako mozaika, která můj zánik nedovolí, pokud budu lidstvu něco platen. A vlastně nikdy neumřu - snažím se žíti morálně a odměnou bude, že si vlastní smrt neuvědomím. Ale že bych byl se sebou nějak moc spokojen, to nejsem - vím, že jsem schopen udělat mnohem více než činím - budu se snažit: je mi jasno, že rozpadem mozkové tkáně šest minut po klinické smrti přestanu zcela existovat a nezbude po mně nikde nic, než to, co jsem zplodil a vytvořil...

Opakuji se, když prohlašuji, že všechna hmota je živá, člověk však na daném stupni svého vývoje ten život ještě nevidí. Mně je buněčnými dispozicemi dáno tento život hmoty ozřejmovat a nejlépe se mi tak daří u forem hmoty, které již přišli nějak do styku s lidským myšlením, např. asfalt, plasty, struska apod., většinou se jedná o nepatrné kousky, které tvárním, hnětu, maluji, kreslím apod. pak různě prosvětluji (světlo tu hraje zásadní význam) a když nalézám obsah - bývám přitom v jakémsi stavu "prozření"), zachytím na negativ, kdy mozek už to ví a já ještě ne. Výsledkem jsou nepředstavitelné krásy s obrovským množstvím vjemů, které lze - protože abstraktní vidět vždy jinak: nelze si je totiž zapamatovat a které na každého vnímavého diváka působí jeho rozměrem mysli. Někdy to trvá déle, než objevíme obsah - je proto dívat se třeba několikrát, protože se jedná o nám tvary neznámé a s ničím nesrovnatelné - výsledek však stojí vždy za to. Je provokováno myšlení a to vždy jinak, nově a neznámě.

A je báječné když se člověk objevuje ponorněji, než je zvyklý - život se stává bohatším, aktivnějším a plnějším ... A nervové buňky jsou v činnosti jinak, než běžnými a opakovanými, často bezduchými informacemi, které produkuje konzumizmus svou ubíjející prostředností...

Zamyslíme-li se nad jediným myslícím tvorem vesmíru a jeho perspektivách, nemůžeme s určitostí tvrdit nic - nevíme ani jakou má šanci na přežití, protože je sám sobě bohem i katem a k tomu má nesrovnatelně blíže, protože nebezpečí autodestrukce je hrozivé a drtivá většina lidí se jen vzájemně živí a jen těžko chápe, že dobro není aktivní, je původce zla a že zlu zabráním jedině tím, že je budeme spravedlivě trestat - je třeba se mu aktivně bránit a tím, budeme-li trestat i spoluviníky. Navrhuji zrušit všechny kriminály, které nemají skoro žádný výchovný dopad - recidivou se trestanci naučí páchat trestné činy jen mazaněji a dokonaleji a systém nápravných táborů je pro stát obrovským finančním zatížením. Co tak zavést používání neodstranitelných cejchů na evidenčních kartách-? Byly by podle stupně provinění různobarevně označeny, stanovena jim určitá časová platnost a ty dělej co umíš, abys se jich ukázněným chováním zbavil. A když se ti nechce, budeš po podmínečné době přeřazen do těžší skupiny. Ten cejch by nijak neomezoval tvé konání, jen bys nemohl zneužívat důvěry spoluobčanů. A buď bys našel cestu k poctivosti, nebo bys ztratil šanci škodil lidem a posléze, pak-li už náprava nebyla možná, sdílel by jsi svůj osud se sobě rovnými bez možnosti společnosti škodit. Konečně míru všeho si opravdu určujeme sami. Já bych se rozhodně snažil se cejchu co nejrychleji zbavit...
Nu a zpět fotografii: chci upozornit na jeden závažný fakt. Oko, to je vlastně širokoúhlý objektiv a proto se často stává, že se nám negativ zdá bez námětu, který se někam vytratil. Je proto zapotřebí si pořádně prohlédnout pozitiv - námět tam bude třeba někde v rohu. Ten je pak třeba náležitě zvětšit, vyretušovat a kvalitně oreprodukovat. Takto upravený dablnegativ může daleko překročit všechna očekávání...

Několik poznámek k fotografickému materiálu: vycházejte z dané skutečnosti a držte se filozofie že "život není to, co chceme, ale co máme" - sám užívám film tuzemské značky a dociluji výsledků, které se rovnají parametrům zahraničních značek. Při velkém zvětšení je třeba dbát ostrého zrna, což je vlastnost negativního materiálu.
A užití abstraktní fotografie? Dá se použít všude a všelijak. Na stěnách v nemocnicích pomůže léčit, ve školách zase provokuje myšlení žáků, kulturních zařízení, psychiatrických léčebnách, domovech důchodců, institucích, internátech apod. (zde všude je vhod-

né a režijně zanedbatelné buď použít přenosu na stěnu malbou nebo rozmnožením sítotiskem či ofsetem a to nalepení na sklo, či plastickou folii, což ušetří zbytečně drahé rámování, které spíše formou návyku než účelným doplňkem díla - navíc sklo použité před obrazem vrhá své reflexy, které enormně snižuje bezprostřednost, formou publikací, kalendářů, pohlednic, potiskem látek, tapet a kdovíčeho, prostě fantazii se meze nekladou... Nezapomenu na zážitek z pařížského LOUVRE, kam jsem si chodil ověřovat hodnoty děl a prostředí - nejraději jsem se díval na vzpínající se oře od Delacroixe a strašně mi vadil silný blondelový rám, který tolik omezovat prostor... A stačí jen málo, je třeba se zbavit staletých návyků, které tolik dávají přednost formě před obsahem...

Jak to tak vypadá, celosvětová válka už lidstvu nehrozí, přece jen se zdá, že se poučilo - válka v perském zálivu prokázala, že se mezi sebou ničí jen zbraně - nebudou proto mezinárodní monopoly (tu je třeba podotknout, že systémy a jejich reálné hodnoty nejsou to podstatné: v každém volič volí a volený jakoby vládne, ale rozhodující skupinky lidi, které mají moc a hlavně spousty peněz) vyrábět zbraně, ale zboží s optimální perspektivou prodeje, vědecko-technický pokrok bude spíše vyvíjet mechanizmy výrobní, které se automaticky budou vyvíjet dál a stále dokonaleji za stále nižších nákladů, všeho bude dost a lidstvu nastane éra dostatku a jeho hlavním úkolem bude naplňovat volný čas mladších generací, pak-li bude mít potřebu odvrátit degeneraci, hrozící lidstvu z nedostatku provokace myšlení - protože myšlení, je žít. Konečně už na daném stupni vývoje chápeme sílu myšlení, víme jaké obrovské hodnoty skrývá nekonečný vesmír - představa života člověka, dáli se touto jedině možnou cestou, je skoro nemožná...

Viktor Kolář: Kdo byl Bohuslav Růžička?

"Odkud přišel? Už nevím, protože to není důležité. Ostrava v 50., 60. - tých létech potřebovala každou ochotnou ruku, účast, horoucí srdce.

Bohoušek (tak jsme mu říkali), pocházel z této početné skupiny budovatelů. Pracoval na šachtách i v hutích. Po večerech hrával na harmoniku a zpíval častušky někde v souboru. Potom objevil fotografii a cele ji pojal s vášní své osobnosti.

Neodvažoval ji na lékárnických vážkách, jako členové fotoklubu, mezi které se jednoho dne dostal.

Omračoval je stovkami fotografií a výřečností, které nebyli zvyklí. Byl to uragán fotografie. Stejně, jako fotografie, defilovaly jeho vášnivým životem i ženy, děti, zaměstnání a přátelé.

Dokázal ohromit svou prezencí, výronem emocí, pracovitostí. Já sám jej poznal v této době, počátkem 60tých let. Nikoho, tak posedlého jsem do té doby nepoznal. Byla to živá pochodeň.

Poté se naše cesty rozešly, já byl 5 let za oceánem, daleko od lokálního svérázu rodné Ostravy.

Po návratu jsem už nalezl jiného člověka, který už nesklízel přízeň veřejnosti a obdiv žen, jako dřív.

Nepodařilo se mu patřit mezi slavné, kterých se jakoby problémy neplatičů alimentů, vrácení dluhů, tolik netýkají, sláva je zkrátka chrání ...

Industriální Ostravu nakonec vyměnil za lázeňské Luhačovice, kde se pokusil už naposled usadit a založit rodinu.

Tam jej zastihl i konec života.

Co říct na závěr?

Byl - li umělcem života více, než-li umělcem fotografie, to opravdu nevím. To, nechť posoudí čas, který bývá nemilosrdný, ale i spravedlivý. Každý jej máme vyměřený a ne vždy takto s ním nakládáme ...

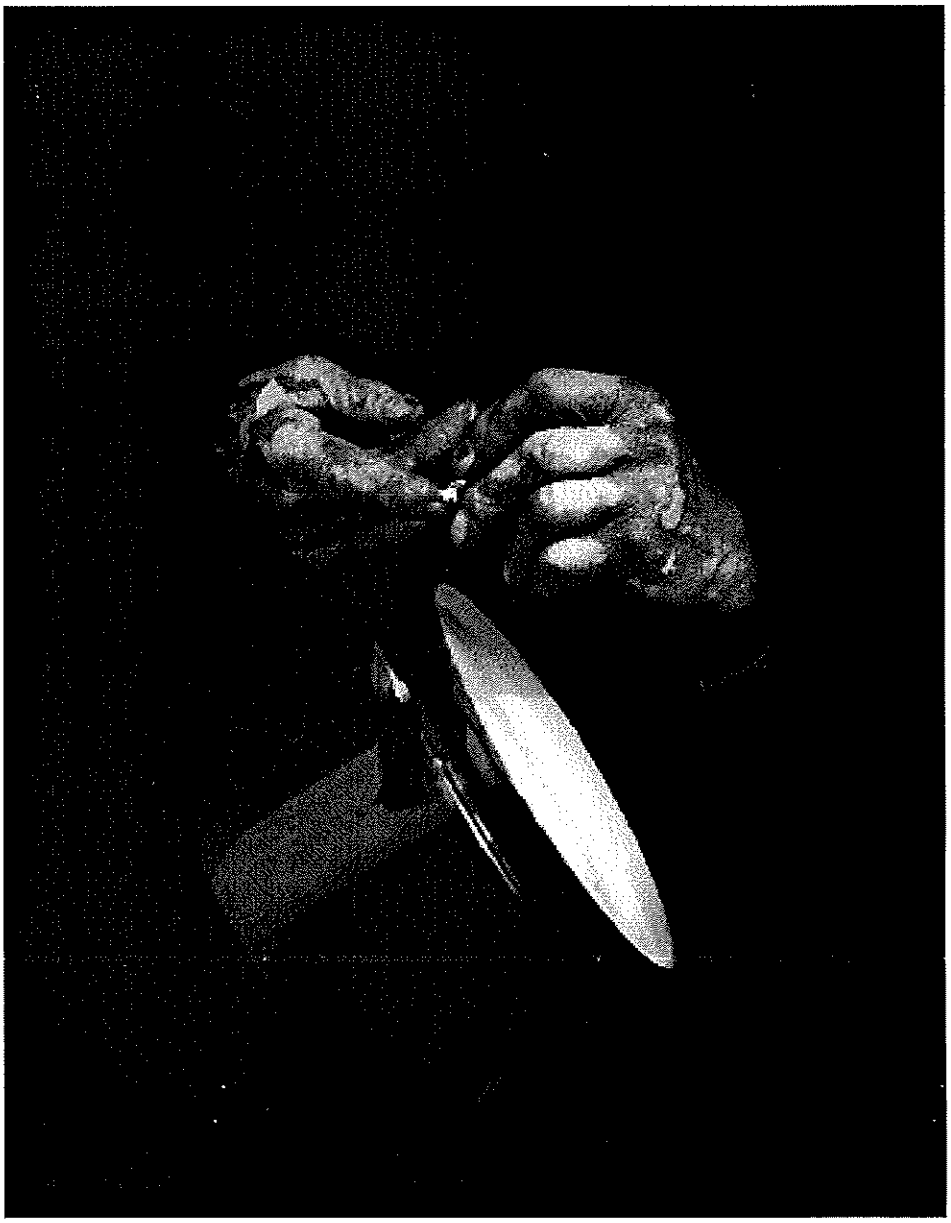
Odpusť Bohouši!"

Viktor Kolář
V Ostravě 23. 3. 1997

Naďa Růžičková (manželka) Ostrava

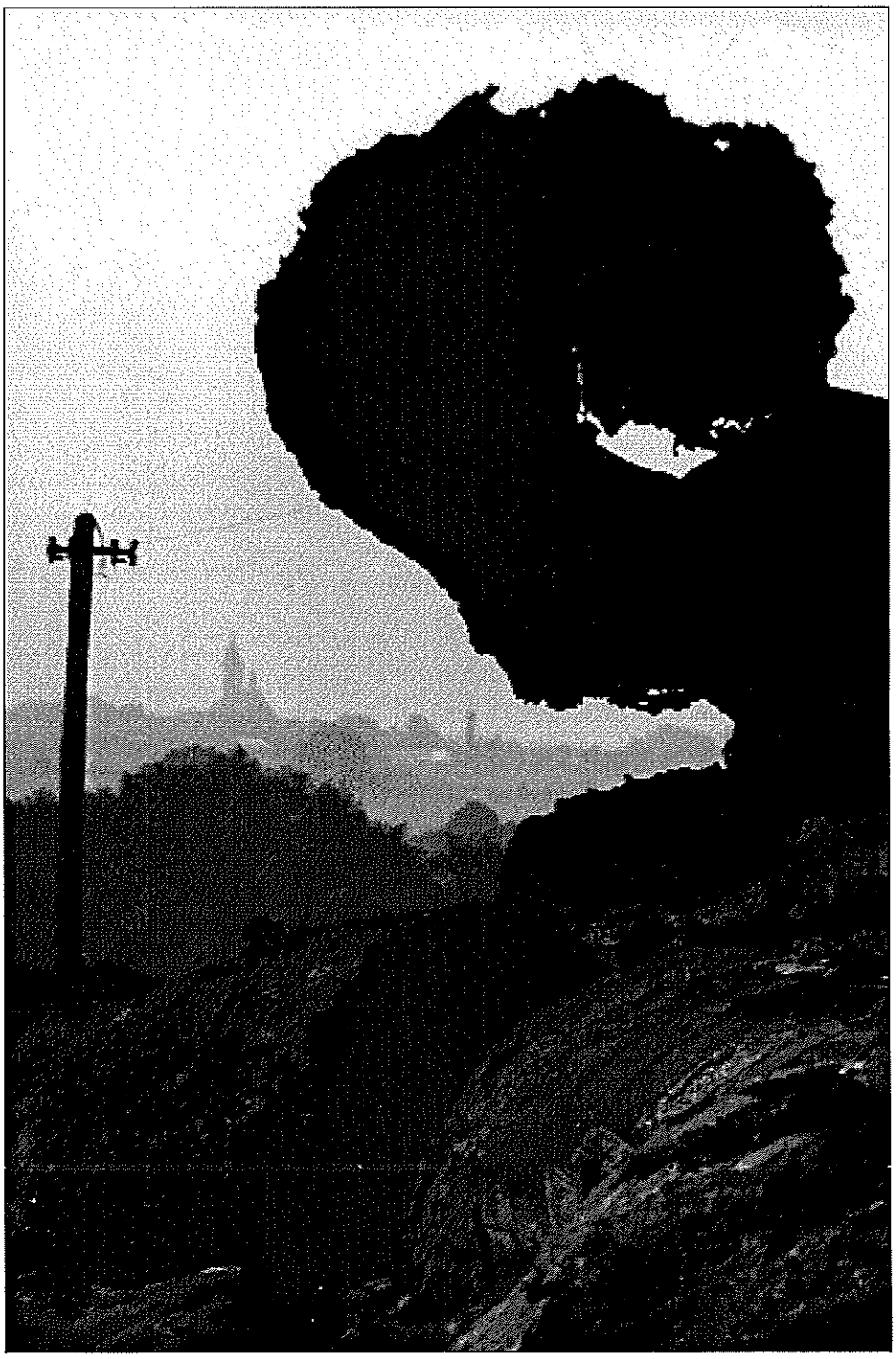
"B. R. v sobě nosil neuvěřitelné množství, zdánlivě nevyčerpatelné energie, kterou vydával nejen do své tvorby, ale do všech lidí, které kdy potkal.

Setkání s ním poznamenalo každého, kdo měl tu možnost, ať s ním souzněl nebo ne. Pod slupkou nekompromisního a často i provokativního chování se však skrýval bezbranný a citlivý člověk, který se nedokázal vyrovnat s tím, že svět vždy byl, je a bude plný lidské hlouposti, nadutosti, pokrytectví a sobectví".

Jaroslav Krejčí (fotograf, pedagog) Praha

"B. R. - byl Boží člověk, věnoval vše pro své fotografie ..."

Miloš Polášek - fotograf Ostrava
BOHUSLAV RŮŽIČKA

"Paměť se vzpírá jednoduché a jednoznačné definici.

Svou roli, tu více, než léta, dělící nás od posledního setkání, hraje košatá Bohouškova osobnost.

Byl snad vším. Jugoslávským partyzánem počínaje - a slezskoostravským bohémem konče. Netroufám si posoudit, zda miloval více fotografii, či ženy; u obou nicméně zanechal trvalé dědictví.

Zajisté nepadne jeho tvorba imaginativní, původně snad inspirovaná transformacemi průmyslové krajiny.

Chtěl bych však připomenout zejména jeho sugestivní práce reportážní (dnes bychom řekli "Štreitovské") - sondy do života Ostravy.

Za fotografie 21. srpna 1968 - jeden z impulsů, jež mě přinutil vydat o okupaci v 68. a zlomu 89. publikaci - mu znovu upřímně děkuji.

M. P.
(Miloš Polášek)

"Bohuslav Růžička - fotograf - rozporuplný člověk."

"Hano, neříkej mě Bohoušku!"

I po těch letech slyším rozhořčenost v jeho hlase, když se proti tomuto oslovení ohradil. Přesto jsme mu často právě takhle říkali a z naší strany to bylo oslovení lichotivé a laskavé. Faktem je, že se vůbec nehodilo k tomu expresívnímu, výbušnému padesátníkovi, šedesátníkovi..., který každou chvílí prudce gestikuloval, nebo s přivřenýma očima a pobavenou jiskrou v oku sledoval svého "protivníka" při diskusi o fotografii, životě, o Bohu nebo o marxismu.

Zamýšlím se nad jeho životem a uvědomuji si, že to byl člověk villonovského typu. Těch lumpáren co se nadělal a možná, že pro některé jeho skutky je to slabé slovo. Jak to koulel se svým svědomím nevím. Ale s Bohem a Marxem mu to šlo při košatých slovních cvičeních velmi dobře. My, na počátku 70. Let mladé publikum, později odrostlejší, jsme mu vždycky rádi naslouchali. Byl nekonečnou nádobou nápadů a povzbudivých slov. Určitě ovlivnil a pomohl spoustě lidí, kteří se s ním setkali. Především mladým, ale i starým a dětem. K dětem se dostával "šestým smyslem". Musely ho zbožňovat ty rozjívené tvářičky, smějící se do oka objektivu toho pana fotografa, nebo za koho ho vlastně považovaly. Dnes, když si vybavím po těch desítkách let jeho reportážní snímky dětí, jsem si jista, že by byl skvělým reportérem třeba v MAGNU. Neznám nikoho a tím myslím i ve světové fotografii, kdo by dokázal komunikovat při fotografování takovým způsobem jako on. Něčím své okolí přitahoval a zároveň odzbrojoval. Lehce a rychle smetl obavy z toho, že je neznámý člověk. Lidé mu často říkali věci, které by možná dříve nepřiznali ani sami sobě. V takových situacích nikdy nebyl sarkastický a ironický. Nekritizoval a nakonec poradil. Měl velkou schopnost empatie. Cítil tužby a přání toho druhého. Pak nebylo těžké náruživě, hlasem plným energie, přesvědčit pohybujícího "človíčka" plného nejistot o tom, že je skvělý - básník, malíř, fotograf, nebo cokoliv jiného. Měl pravdu a dost síly na to, aby z "trpaslíků" dělal "velikány". Fungovalo to samozřejmě jen u určitých typů lidí.

Ale abych se vrátila k fotografii. Jeho *"abstrakce"*, které začal vytvářet v 70. letech budily rozporuplné reakce. Mnohým se nelíbily, nebo jim nerozuměli stejně jako já. On je však nepřestával tvořit se stejným nadšením jako všechno. Nadělal jich tisíce.

Lepil je na kachličky, na kartóny, do čtverců a většinou pracoval bez negativu. Používal jako výchozí materiál kde co. Strusky, zápalky, petrolejové skvrny. Mně abstrakce v té době neříkala nic. Jsem člověk, který vnímá atmosféru a tak *"vypreparovanou realitu"* těžko objevuji. Přesto dokázal, že mne svými výklady zaujal natolik, že jsem s ním procházela jeho světy galaxií, piroteskních hlav, milostných propletenců a chvějivých záblesků dvou roztoužených zápalkových hlaviček.

Jeho působení na Lidové konzervatoři - vedení třídy výtvarné fotografie - nebylo sice dlouhé, ale významné. Přivedl do Ostravy doc. Šmoka a Petra Tauska z pražské FAMU. Z dalších např. pražský fotograf Škoch. Dějiny umění přednášel PhDr. Petr Holý. V kombinaci s živelným B.Růžičkou, který po teoretické stránce nijak zvlášť vybaven nebyl, byla tato nabídka, pro nadšené fotoamatéry konce 60 tých let, pestrá dost. Kde kdo znal tehdy Antonioniho *"ZVĚTŠENINU"* a toužil stát se Davidem Hemmingsem, který v tomto filmu hrál hlavní roli.

V posledních letech jeho života jsem se s ním setkala několikrát. To už žil v Luhačovicích a já jsem se cítila ochuzena. Už nesršel tolik energií a nebyl zaujatý svou prací jako dřív. Bohužel už to byla únava stářím. Tohle nemám důvod si vybavovat.

Pokud bych chtěla všechno o něm shrnout do několika vět, tak byl úžasný v tom, že z něho prýštila nějaká PRASÍLA, která není o dobru a o zlu, ale je mocná a strhující. Dnes se také obdivuji jeho odvaze, s jakou žil svou svobodu. Vím jak draze se za to platí. Kde bral sílu to unést, nevím. V samotě mu asi bylo těžko. Vlastně pořád vyzýval Boha na souboj. Bál se smrti (i když tvrdil opak). Tady se nemohu nezmínit o reminiscenci, kterou ve mně vyvolala věta, kterou v televizním pořadu použil současný, také *"pěkně"* kontroverzní fotograf Jan Saudek. Vysvětloval moderátorce svůj vztah k lidem a použil výrazu: ... že mu *"voní"*. To byla Bohoušova oblíbená věta: "Ty mi voníš ...". Byla to výsostná pochvala.

Bohoušek mi stále chybí. Jsem dospělá a jeho odchodem jsem ztratila tu fantastickou jistotu, která bývá obvykle výsadou dětí a rodičů. Že v tebe někdo bezvýhradně věří.

Na prahu 3. tisíciletí vím, že bytosti typu Bohuslava Růžičky by měly být zařazeny do programu UNESCA na záchranu ohrožených a vymírajících druhů ...

Hana Holáňová
ved. odd. fotografie Lidové konzervatoře v Ostravě

Bohouš, fenomén našeho dětství

Nevím, nakolik je název mojí vzpomínky nadnesený. Pro mě nadnesený není. Mnohem větší problém, možná nepřekonatelný, je vůbec vyjádřit pro kohokoli, co Bohouš znamenal pro ty, jež s ním žili nebo pracovali. Je mi 32 let a těžko si představím osobnost, která by mě tolik ovlivnila. Možná, že to všechno není o konkrétních věcech, o jednotlivostech. Spíše je to o barvách, chutích a vůních všeho kolem. Je to spíše o vnímání světa, umění a lidství.

Bohouš do našeho rodinného života přivedl průvan. On prostě vyvětral, nechal projasnit vzduch, najednou se stalo vše průzračnějším. Pravda, všechno to zní jako klišé. Ale věřte, že to tak není. Dodnes je pro mne velmi obtížné jakkoli konkrétně pojmenovat jeho vliv na mne, nedejbože na své okolí. Měl jsem 11 let, když se objevil. Měl jsem kolem 17 let, když se odstěhoval. To asi hovoří za vše. Když se na to zpětně podívám svýma dnes už skoro dospělýma očima, byla to asi ta jeho neudržitelná energie, která čistila vzduch. Co se týká emotivního vztahu k němu, podepíšu klidně vzpomínky mýho bráchy. Kdybych měl napsat, jaký byl, musel bych použít slova jako šílený, úžasný, neúnavný, naprosto věřící sobě, nezkrotný.

Vím, že co tady napíšu, má být použito v seriózním dokumentu o něm. Zkusím tedy napsat něco o jeho práci. Já jsem vnímal dvě polohy jeho tvorby. V době, kdy žil s námi už většinu jeho času pohltila abstraktní fotografie na úkor jeho fotek ze života, portrétů apod. Bylo mi to líto. Možná proto, že jsou mi jeho ranější věci bližší, než abstrakce. A dnes přicházím na to proč. Byl to víc on, takový, jakého jsem ho znal. Jakákoli jeho fotka s živou bytostí, s přírodou, byla pro mě prostě Bohoušem. Takhle on dokázal vidět svět. To byla jeho poezie. Syrová, krásná, krutá, milá. Jo, to všechno tam bylo. Jeho abstrakce mi připadaly jako snaha o vytvoření vlastního světa s trochu anarchistickým základem. Jediným motorem jeho nového světa měla být fantazie. Ale podle mého tam něco skřípalo. Anebo, a to je pravděpodobnější, nám nestihl odkrýt, co hledal. Bude hledat dál někdo jiný? Nevím, každopádně si myslím, že jeho abstrakce jsou pro jiný typ člověka. Ale taky si myslím, že pokud by tady byl déle, asi by ovládl trh s abstraktní grafikou. Pokud by se mu totiž povedlo své fotografie rozpohybovat podle stejně abstraktních "nepravidel", jaké měly jeho fotografie, stal by se určitě vrchním dodavatelem animací a obrazů pro psychology, pro firmy, které se zabývají relaxací apod. Možná ty abstrakce byly lékem pro živý svět, který fotil. Co když ve svých neabstraktních fotografiích ukazoval nemoci a v jednom sledu předkládal lék na ně? Asi je to přitažené za vlasy, ale já to tak cítil a cítím.

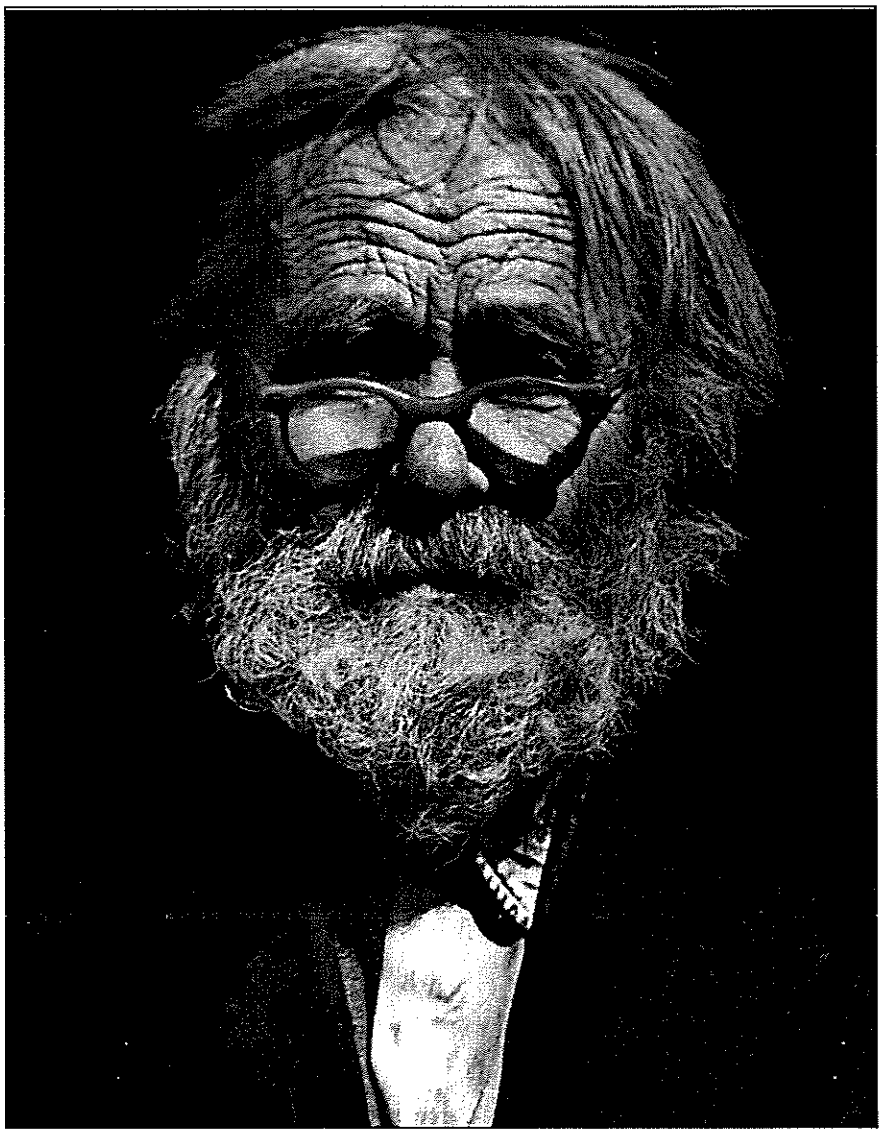
Myslím si, že jeho *"konkrétní"* (je to opak abstraktní?) fotografie je nedoceněna. Jeho "záběry ze života" mají úžasnou hloubku. U jiných fotografů cítím, že jejich fotografie jsou zachycením života, který má minulost i budoucnost. On zachytil obraz. Bez potřeby vědět nebo pátrat po tom, co bylo před a bude po stisknutí spouště. Jeho fotky mi ukazují něco, co nelze pohledem na děj, který fotí, zachytit. Jako by říkal *"teď ti to na chvíli zastavím a ty se dívej..."*.

Jo, uměl přinutit lidi, aby se dívali.

Zůstalo mi to a dívám se.

Miloval jsem ho.

Petr Pelikán

S Bohušem Růžičkou

jsem se poprvé setkal, když mi bylo asi sedm let. Moc velký dojem na mně neudělal. Právě po ránu vycházel z naší koupelny, ještě rozespalý, a já si ani nepamatuji, jestli jsme se vůbec pozdravili. Fakt, že s námi bude bydlet, mně nijak nenaplňoval nadšením.

Vše se radikálně změnilo po několika dnech. Bohouš byl ten typ lidí, který všechny děti naprosto milují a ani já nebyl vyjímkou. Nevím, jakým kouzlem si získal mou důvěru, protože jsem byl k dospělým velmi skeptický, ale podařilo se mu to velmi rychle.

Jako málokdo dokázal děti chválit za jejich spontánní činnost. Bavilo ho probouzet dětskou fantazii. Věcem, co jiní považovali za nedokonalé a špatné, dokázal vtisknout život a krásu. Nepodařený kůň na mé dětské kresbě, byl v jeho očích dokonalý a k mému údivu si jej cenil více, než pečlivě obkresleného draka s vyvedenými detaily. Měl rád, když děti tvořily, a dokázal v nich probouzet zájem o cokoliv. Alespoň já v té době pilně kreslil komiksy, sestra psala básně a bratr vyřezával ze dřeva(?).

Život s Bohoušem byl bohatý a plný změn. O prázdninách, když se nás dětí sešlo víc než dost a má matka s námi měla velké starosti, zavedl bodovací systém spočívající v oceňování našeho chování. Za umytí nádobí byly plus body, za zlobení body mínus. Kdo měl záporný součet, nesměl se dívat na televizi, dokud si špatný stav neodpracoval atd. Jezdil s námi na výlety, pořádali jsme dlouhé túry kolem Ostravy, chodili na koupaliště, do ZOO. Udělali jsme si vlastní vlajku, zpívali písničky, těch zážitků je tolik, že se dá těžko o nich více rozepisovat. Po mnoha letech, když potkávám tehdejší děti, které byly s námi, na to rádi vzpomínáme a patří to k našim nejkrásnějším vzpomínkám. Alespoň zlomek té doby zachytil Bohouš svým objektivem.

K tomu všemu je nutno zmínit práci, kterou Bohouš v té době vykonával. Bylo to jakoby z dětského snu, když získal místo správce sportovní haly, do které jsme nyní mohli kdykoli chodit, hrát tam ping-pong, košíkovou, fotbal nebo na schovávanou. Pokud nás nudilo i to, šli jsme k němu do provizorního ateliéru přímo v objektu haly, prohlíželi si jeho fotky, nechávali se fotit anebo jsme s ním vedli dlouhé rozhovory na jakékoli téma.

Nedokáži si vzpomenout, že by mi nějak křivdil, že by se se mnou hádal a že bych ho vůbec kdy viděl rozčíleného. Pravdou je, že jsem s ním nebyl tak často jako s jinými lidmi, ale přesto na mně působil jako někdo, kdo se umí nehádat a nerozčilovat kvůli maličkostem.

V mém dětském světě byl Bohouš velmi výraznou osobou. Nekriticky jsem ho zbožňoval, nepřipustil jsem si, že by si mohl své nádherné historky vymýšlet, že častokrát na mně zapomínal, protože měl svých starostí dost a dlouhé rozhovory, které jsem s ním vážně vedl, pouštěl jedním uchem tam a druhým ven. Až později jsem odhalil, jak mnoho slibů, které udělá, nesplní. Mělo to jednoduchou a logickou příčinu, Bohouš sliboval, protože chtěl udělat radost, ale těch slibů bylo tolik, že je nikdy nemohl splnit. Přesto jsem se na něj nikdy nemohl a bohužel už ani nemůžu vážně zlobit.

Radek Pelikán
(nar. 1973)

Závěr

Když jsem si na začátku zvolil, jako téma této bakalářské teoretické práce život a dílo Bohuslava Růžičky stalo se impulsem mé setkání s Bohouškem jeho tvorba, názory, jeho osobnost...

Z počátku se mi jevilo vše daleko jednodušší, ale čím více jsem se blíže seznamoval s životem, tvorbou, filozofií Bohuslava Růžičky, tím více jsem si začínal uvědomovat *"košatost"* jeho osobnosti a velikost /doslova i ve fyzikálních rozměrech/ jeho tvorby i rozsah působení na lidi, s kterými se setkal...

Jeho archív negativů a pozitivů je velmi rozsáhlý, je uložen na mnoha místech jednotlivé originální fotografie jsou v držení mnoha lidí a mnohé nevypátratelné...

Podrobné vytřídění, seřazení i zmapování autorovy tvorby není v současné době v mých možnostech, ať časových, či jiných. Přesahuje i rozsah této bakalářské práce.

Věřím, že v budoucnu se spojením více lidí podaří na tuto práci navázat a pokračovat na tomto projektu dlouhodoběji a více do hloubky /zachránit alespoň část rozsáhlého archívu, popř. zorganizovat výstavu, vydat katalog apod. /.

Pro přiblížení osoby i osobnosti Bohuslava Růžičky jsem pokládal za nutné vřadit do této práce i kapitolu: *"Zamyšlení Bohuslava Růžičky"* a *"Řekli o Bohuslavu Růžičkovi."*.

Udělala mi radost spousta setkání se zajímavými lidmi, kteří byli mi obohacením...

Při oživení vzpomínek jsem zjistil, že Bohoušek opravdu *"zasáhl"* všechny se kterými se kdy setkal...

Ohlas byl vždy negativní, či pozitivní, nikdy však ne neurčitý.

Překvapili mne však někteří, kterým Bohoušek prokazatelně pomohl, ovlivnil, ale oni jako by se báli k němu přihlásit...

Ale takový je už život....

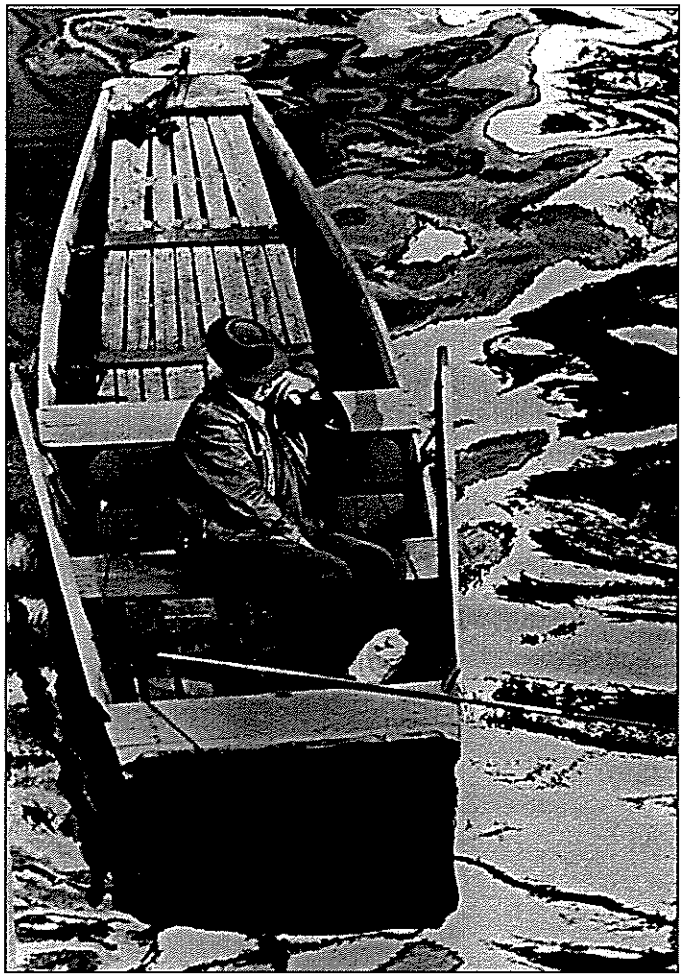
Použité zdroje

- časopisy:
  ČS. FOTOGRAFIE ročník XIX,. duben 1968
  říjen 1968
  listopad 1968
  ČS FOTOGRAFIE ročník XX. srpen 1969
  ČERVENÝ KVĚT z roku 1968 a 1969
  OSTRAVSKÝ KULTURNÍ ZPRAVODAJ /OKZ/
  z roku 1968 a 1969

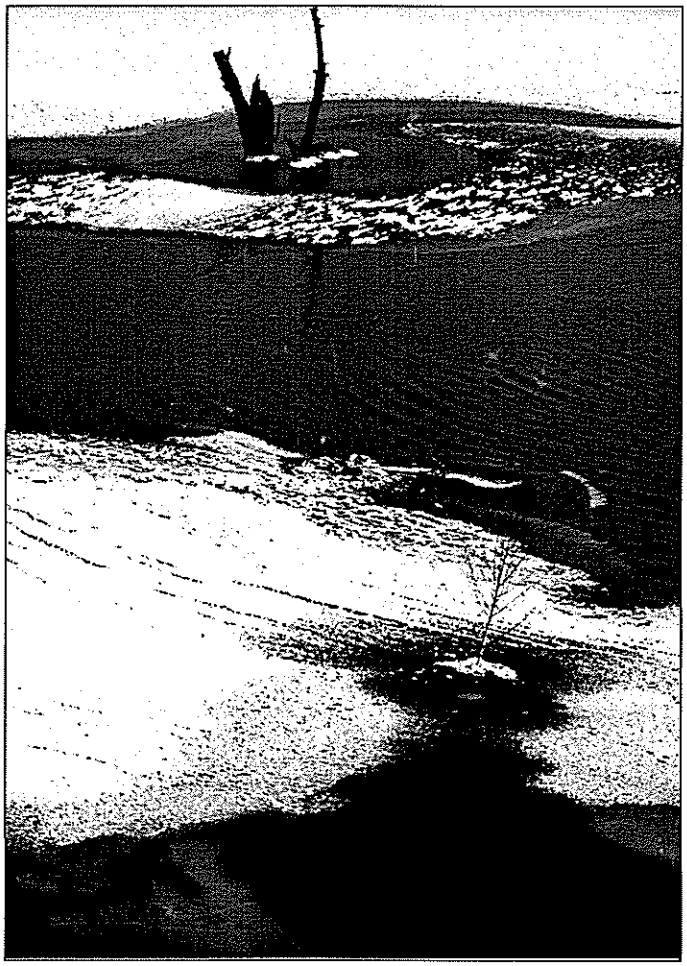
- televizní dokument - medailon
  "FAREBR, čili FAntastický REalismus Bohuslava Růžičky"
  autor námětu a scénáře JAN BARTOŠ
  /vyrobil: KABEL PLUS OSTRAVA a.s./

- z období "srpna 1968" výtisky
  "Zvláštního vydání spojených redakcí"

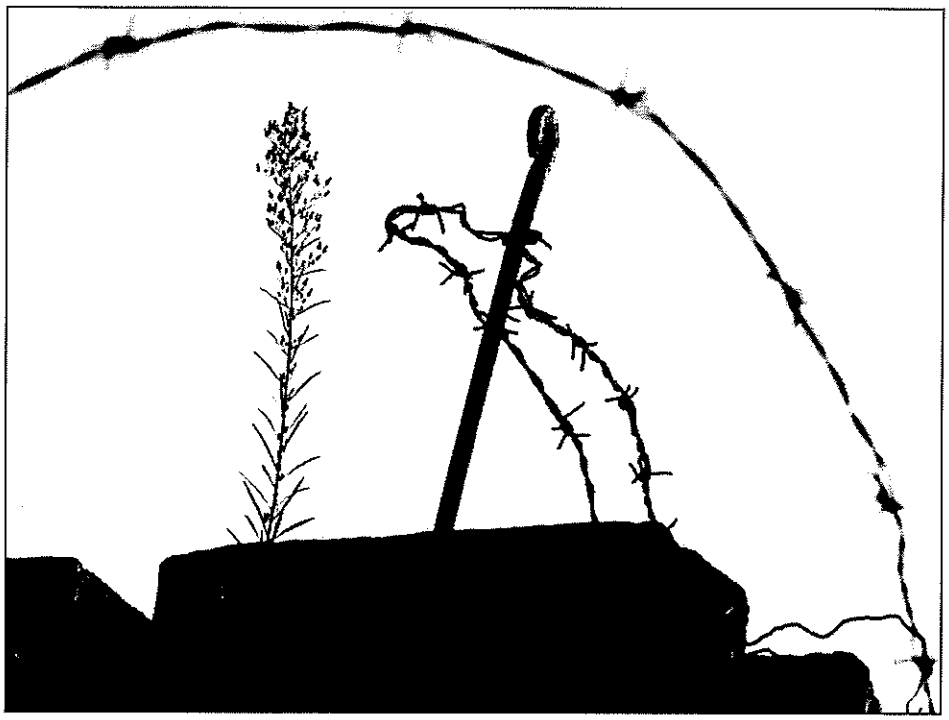
- zápisky - zamyšlení Bohuslava Růžičky

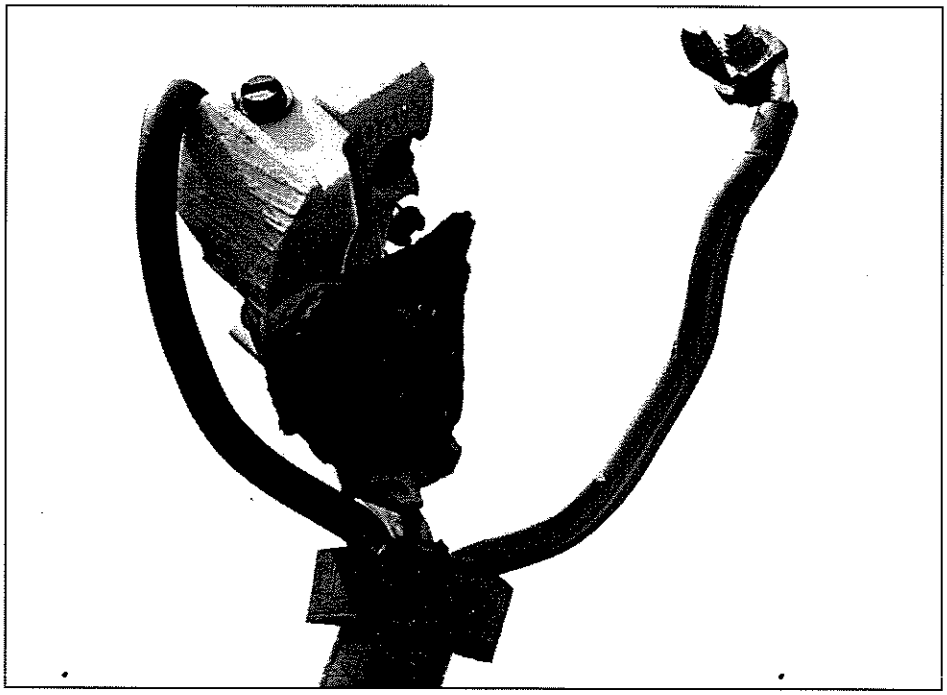

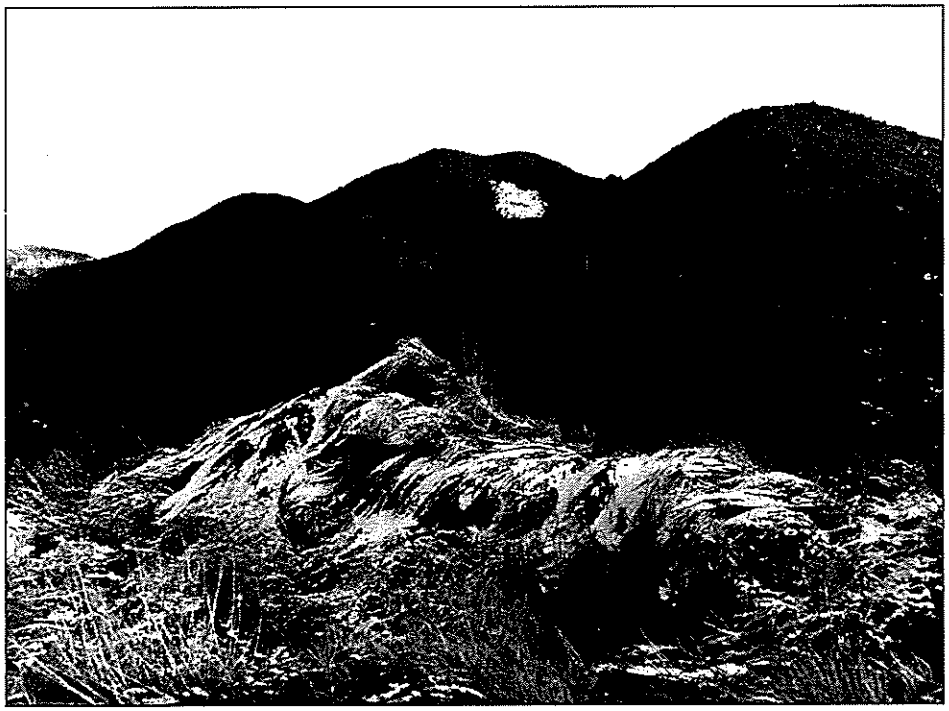

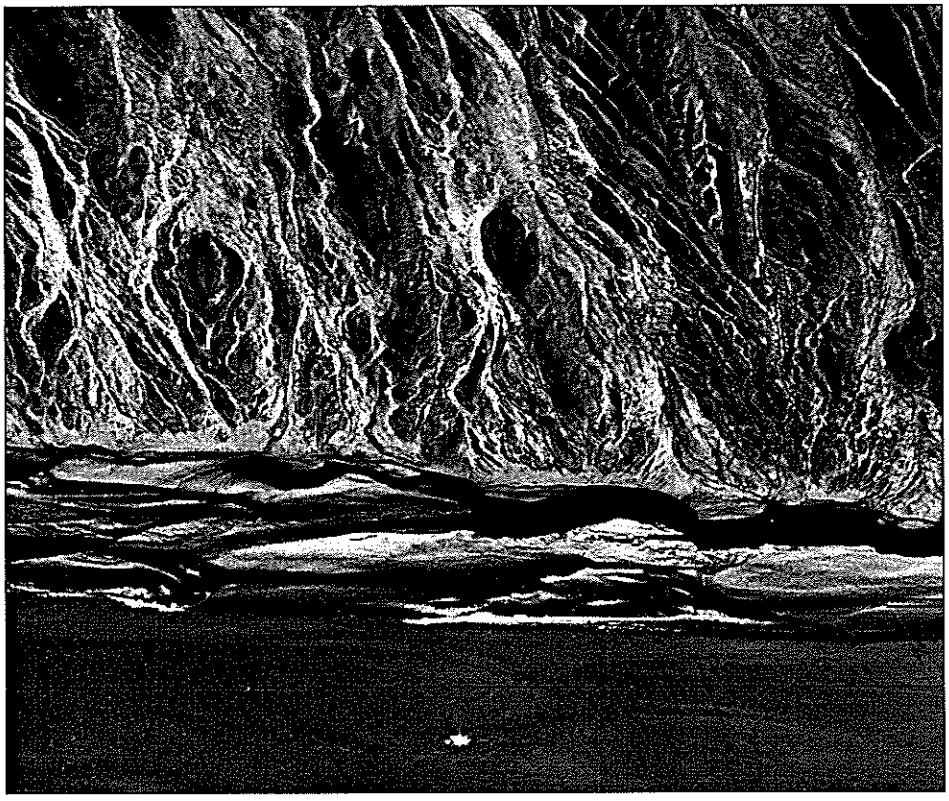

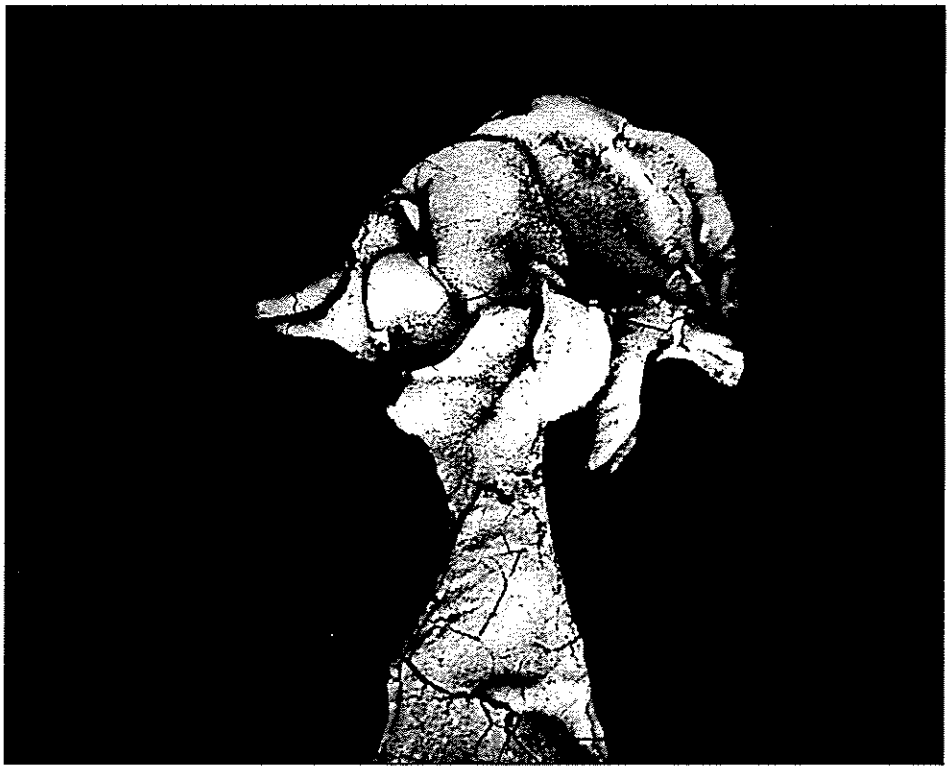

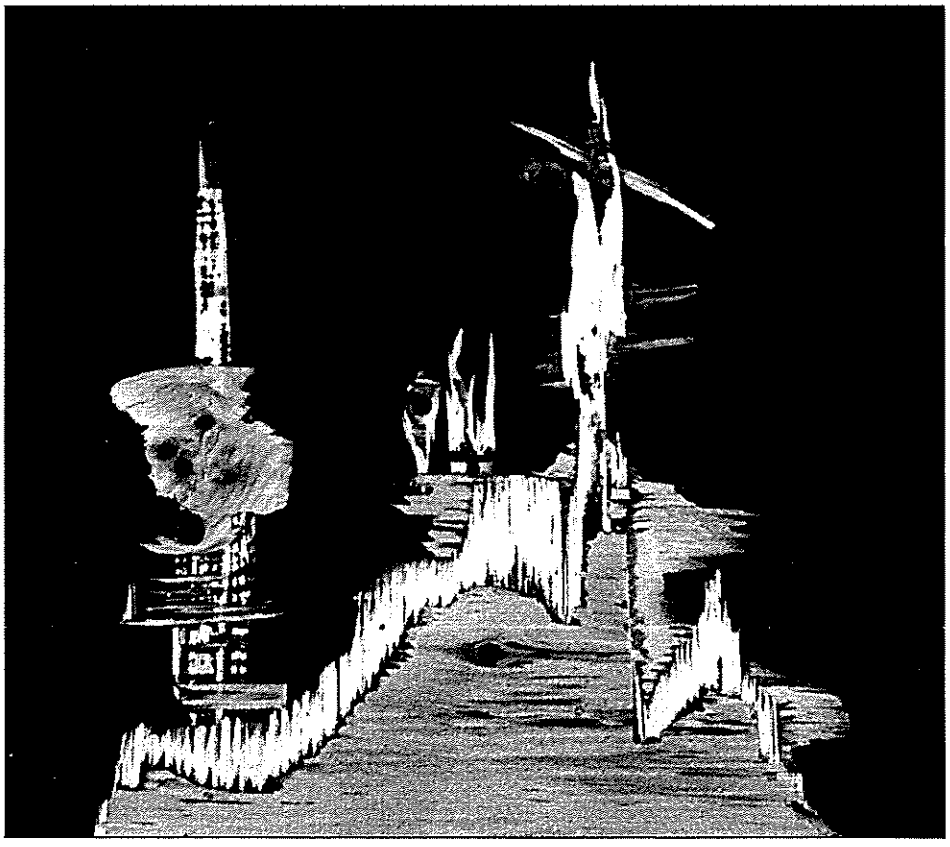

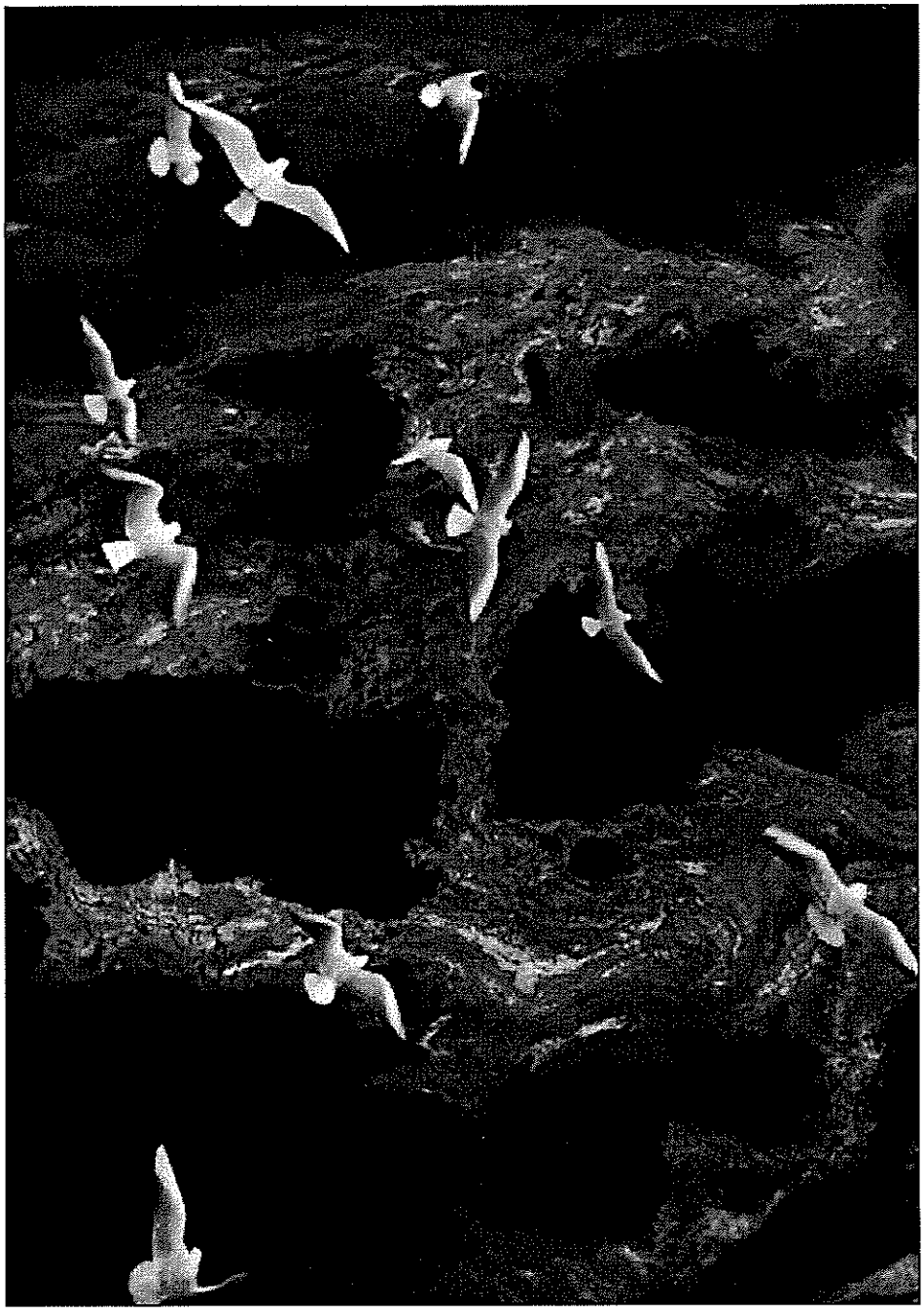

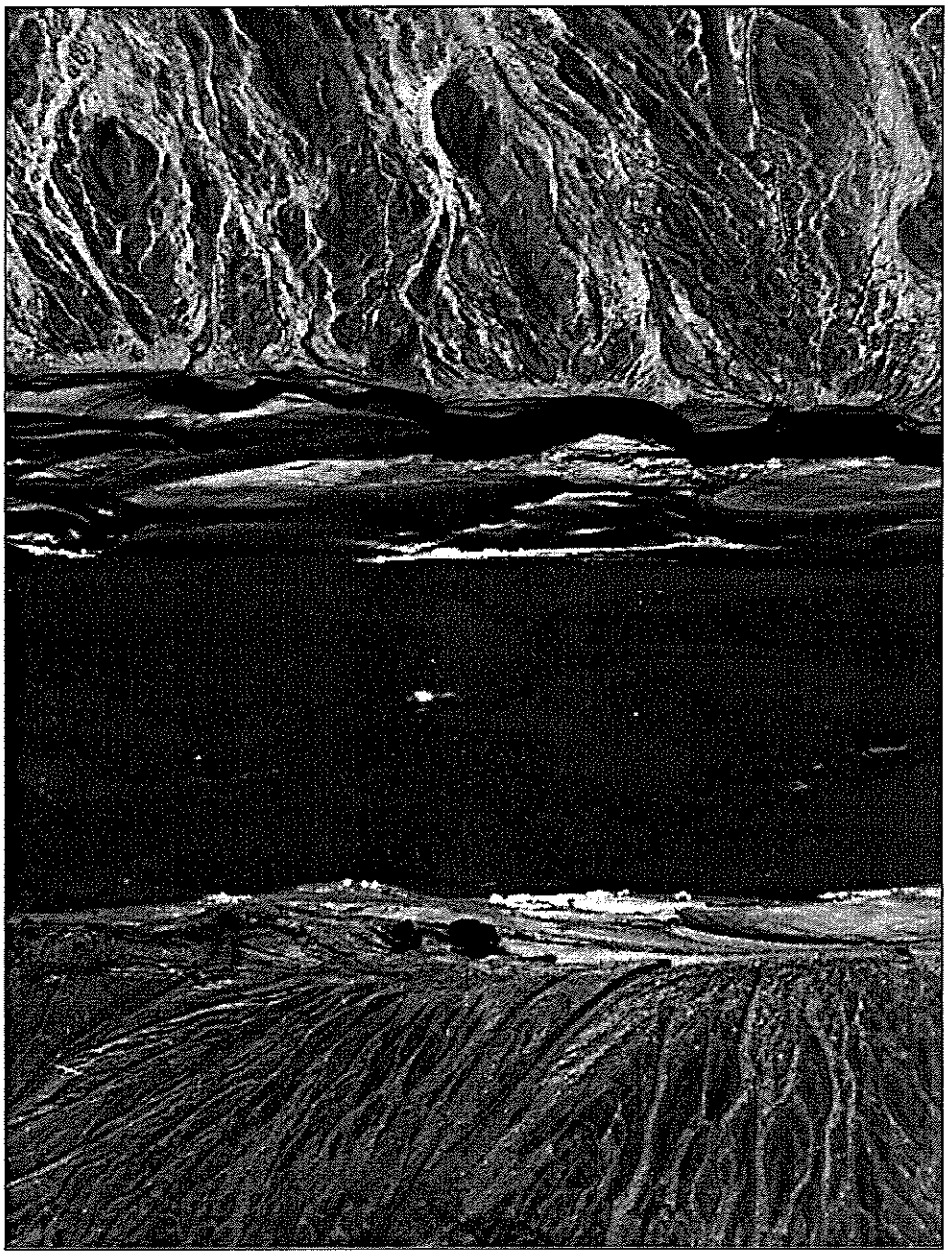

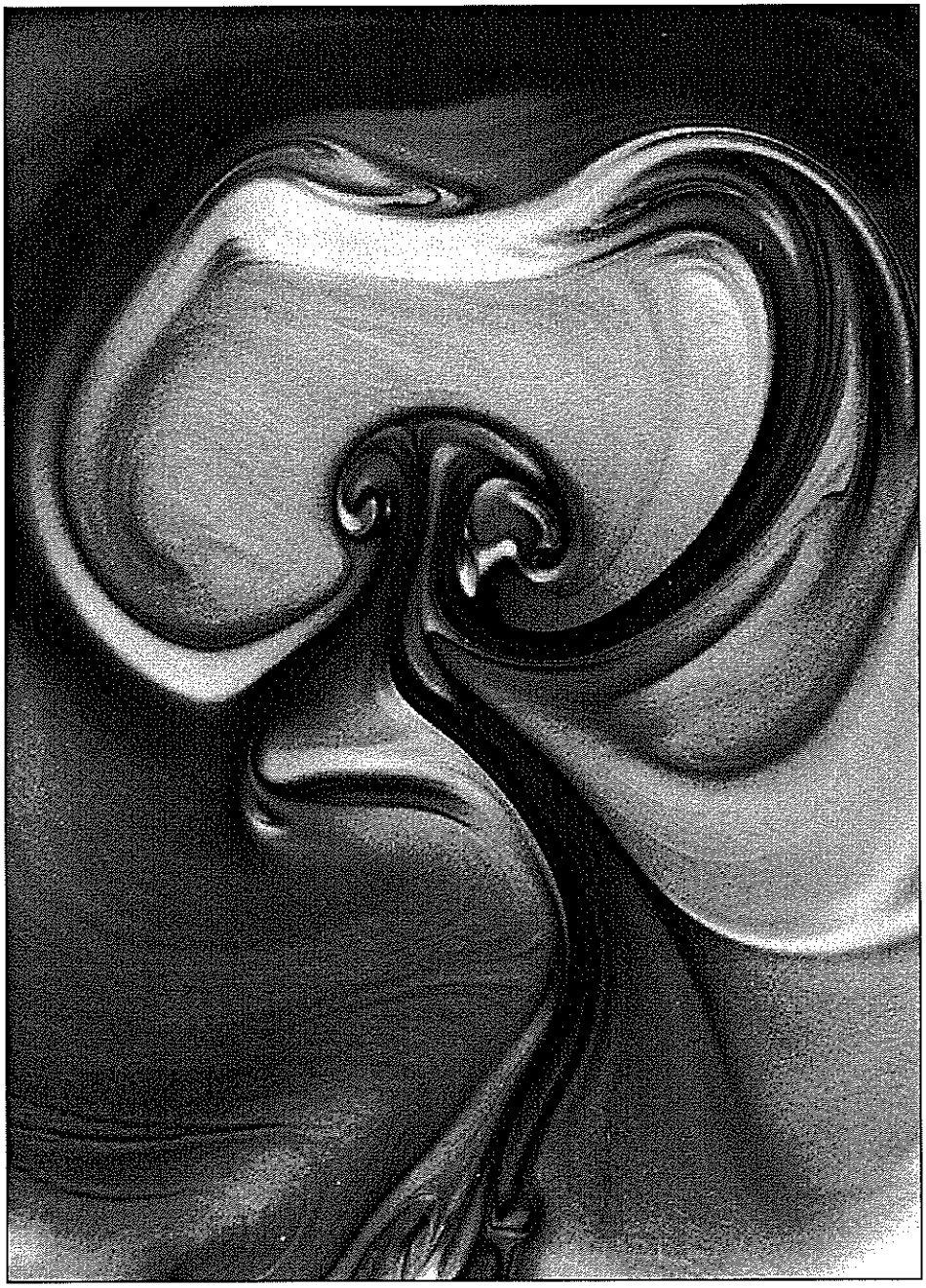

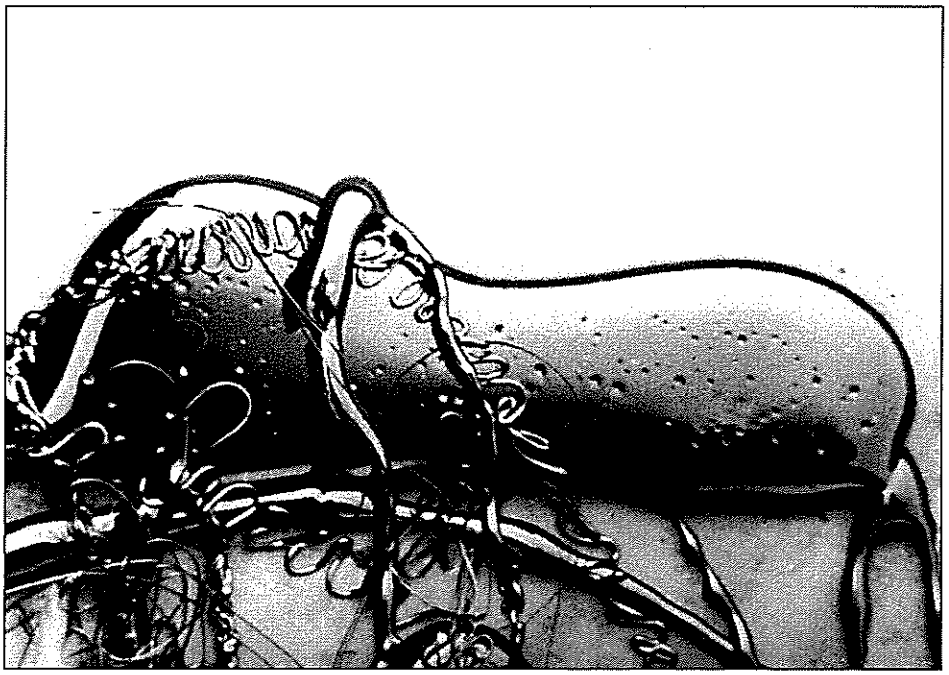

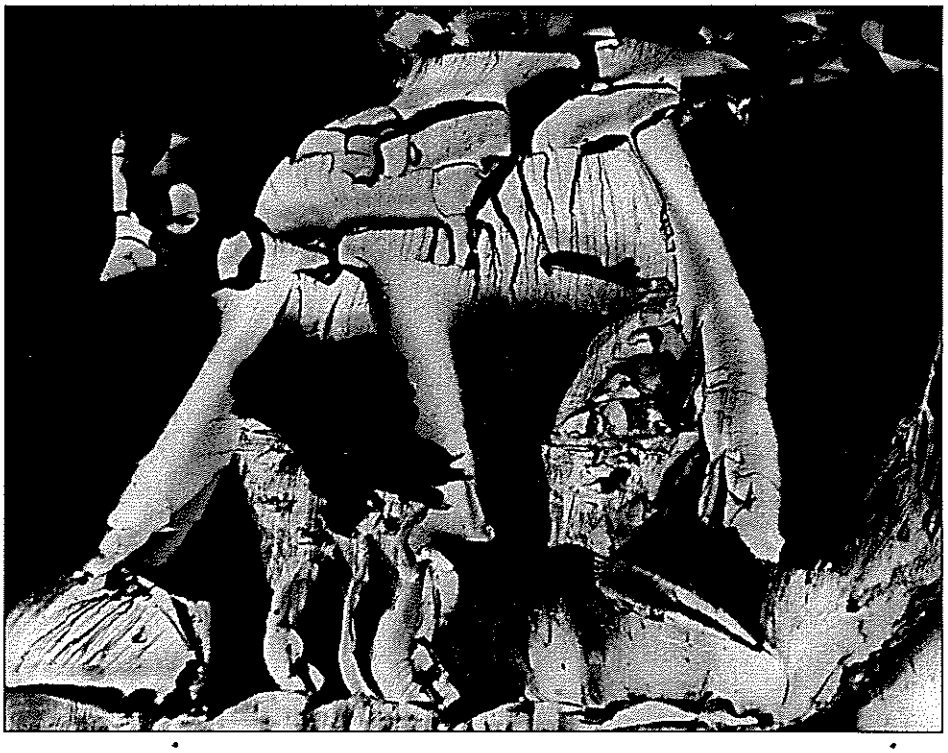

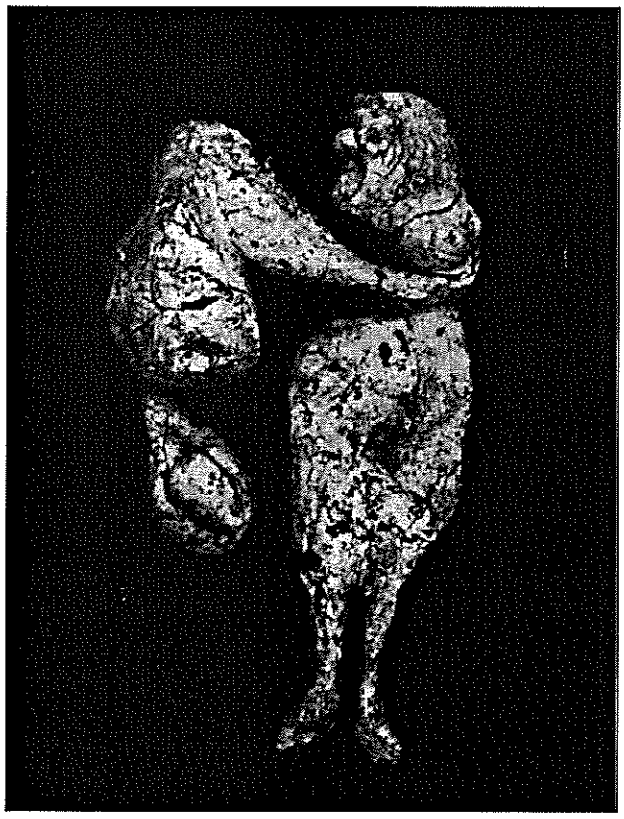

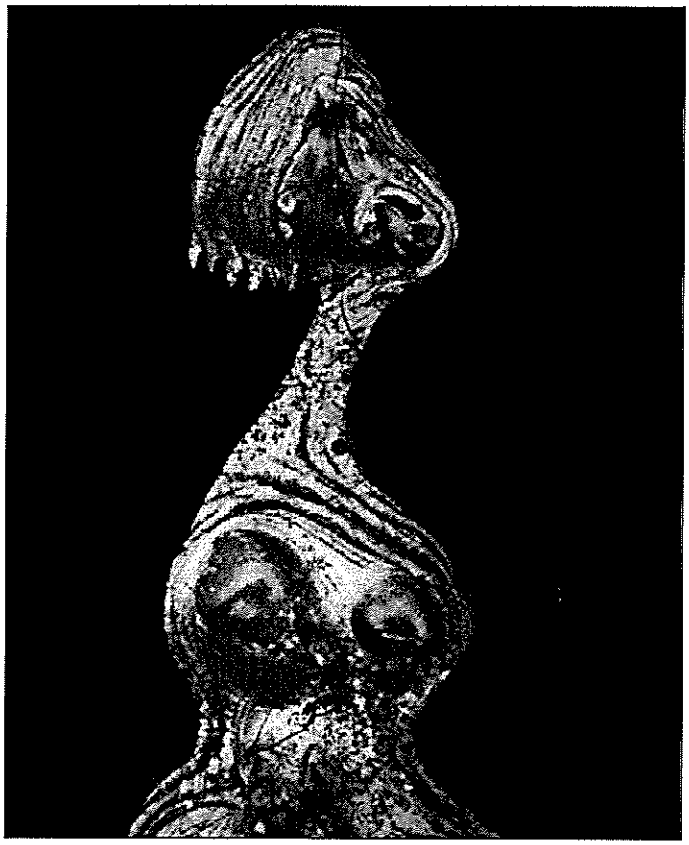

INSTITUT
TVŮRČÍ FOTOGRAFIE